КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширамиз

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

СССР

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 95 (6207).

16 МАЙ

СЕШАНБА

1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ХАЛҚАРО ДЕМОКРАТИК ХОТИН-ҚИЗЛАР ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ СЕССИЯСИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Халқаро Демократик хотин-қизлар федерацияси кенгашининг сессиясида қатнашиш учун социалистик давлатимиз пойтахти Москвага келган барча қитъалардаги хотин-қизлар ташкилотларининг вакилларини астойдил табриклайман.

Озодлик ва социал тараққиётнинг барча тарафдорлари каби совет кишилари ҳам Халқаро Демократик хотин-қизлар федерациясининг олижаноб фаолиятини чуқур маъқулладилар, бу федерация хотин-қизларнинг ва болаларнинг зулмдан ва эксплуатациядан ҳалос бўлган тинч яшашдан иборат муқаддас ҳуқуқини сабот ва қатъият билан ҳимоя қилиб келмоқда.

Бизнинг мамлакатимизда хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқлилиги бундан 60 йил муқаддам Улуғ Октябрь социалистик революцияси томонидан реал равишда таъминланган эди. Бу тенг ҳуқуқлилик СССРнинг янги Конституциясида пишиқ-пухта гарантиялаб қўйилди. Биз, совет кишилари, мамлакатимизда инсониятнинг бутун тарихи мобайнида биринчи марта хотин-қизлар янги, бахтиёр ҳаёт қурилишида ўзларининг бутун қобилиятларини ишга солиб қатнаша олганликлари билан фахрланамиз.

Совет хотин-қизлари, барча совет кишилари Халқаро Демократик хотин-қизлар федерациясининг уруш хавфига қарши, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун олиб бораётган актив курашини тўла-тўкис қўллаб-қувватлайдилар. Федерациянгиз шу курашни олиб бориш орқали барча оналар, аёллар, опа-сингилларнинг — планетамиздаги жамики хотин-қизлар, барча софдил кишиларнинг эзгу орзу-умидларини ифодаламоқда, деб ишонч билан айтиш мумкин.

Ҳозир қуролсизланишга, мавжуд кескинлик манбаларини тугатишга интилаётган турли ижтимоий кучларнинг ҳаракат бирлиги ва ҳамкорлиги алоҳида аҳамият касб этмоқда. Ҳарбий бюджетларни қисқартириш ва қуролсизланишга ўтиш, қуролланиш пойгаси ўз домига тортиб олаётган жуда катта маблағлар ва ресурсларни тинч бунёдкорлик мақсадларига сарфлашга ўтиш кўпгина ўткир социал проблемаларни ҳал этиш, шу жумладан хотин-қизлар ва болаларнинг аҳволини яхшилаш учун реал имкониятлар очади.

Дунё хотин-қизлари ишонаверсинларки, Совет Иттифоқи янги жаҳон урушига йўл қўймаслик, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, барча мамлакатларнинг, ҳамма халқларнинг тинч меҳнатини таъминлаш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиб келди ва қилаверади. Бизнинг совет хотин-қизларимиз ҳам ана шу буюк вазифаларни ҳал этишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Сессия қатнашчиларининг муваффақиятли ишлашларига тилакдошман.

Л. БРЕЖНЕВ.

● ДОҲИЙ Владимир Ильич Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки ойларидаёқ Мирзачўлни суғориш ишларига алоҳида аҳамият берди. Унинг ташаббуси билан умуман Туркистоннинг бепоён кимсасиз чўлларини суғориш борасидаги жуда мураккаб масалалар билан шуғулланган қатор олимлар ва мутахассислар билан махсус кенгашлар ўтказилди, ана шу мушкул масалани ҳал этишнинг бирдан-бир тўғри йўллари изланди. Ана шундай илмий асосга қурилган доҳий Декрети бугунги серқуёш ўлкамизни гуллаб-яшнатиш улуғвор режаларининг дебочаси бўлди. Суратда: Ўзбекистон халқ рассоми Лутфулла Абдуллаев қаламига мансуб «В. И. Ленин Мирзачўл харитаси олдида» асари.

И. ГЛАУБЕРЗОН ва В. СИРОТКИН фоторепродукцияси.

ДЎСТОНА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 15 май куни Туркия Республикаси сенати раиси Сирри Аталайни қабул қилди.

Дўстона суҳбат чоғида меҳмон ленинча миллий сиёсатнинг амалга оширилганлиги туфайли Ўзбекистон ҳаётида рўй берган ўзгаришлар билан таништирилди. Бу ўзгаришлар республика Конституциясида ўз ифодасини топди. Суҳбат давомида барча совет кишилари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Совет Давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаб, қўллаб-қувватлаётганликлари таъкидлаб ўтилди. Бу ташқи сиёсатнинг асосий принциплари КПСС XXV съездининг қарорларида белгилаб берилган, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида аниқ-равшан баён этилган. Республикамиз ишчилари, колхозчилари, зиёлилари халқаро кескинлик юмшатилишининг мустаҳкамланишидан, чет мамлакатлар билан, шу жумладан Туркия Республикаси билан яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришдан астойдил манфаатдордирлар.

Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришнинг истиқболлари тўғрисида, республика меҳнаткашлари шу йил учун ва умуман ўнинчи беш йиллик учун белгиланган бунёдкорлик ишларининг улкан программасини муваффақиятли равишда бажаришга интилаётганликлари ҳақида Сирри Аталайга гапириб берди.

Туркия Республикаси сенатининг раиси Ўзбекистонда ўзига ҳурмат-эҳтиром кўрсатилганлиги учун самимий миннатдорчилик изҳор этди. У республика меҳнаткашларининг экономика ва маданиятни ривожлантиришда эришган ютуқларига юксак баҳо бериб, Тошкент, Самарқанд ва Бухоро билан танишган чоғида бунёдкорлик ишлари кенг қулоч ёзганлигидан ҳайратланганлигини таъкидлади. Совет Иттифоқининг барча халқлари сингари Ўзбекистон аҳолиси ҳам, деди Сирри Аталай, бутун дунёда тинчлик учун курашда актив қатнашаётганлигига ишонч ҳосил қилдим.

Суҳбатда СССР Олий Советининг депутати Н. А. Пономарев, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Х. Сирожиддинов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Ташқи ишлар министри М. Т. Турсунов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

БАРАВЖ ҒЎЗАЛАР

Дала шийпонида сокинлик. Тушлик овқатга тайёргарлик кўраётган ошпаздан бошқа ҳеч ким кўринмайди. Унинг сўзига қараганда бригадирдан тортиб оддий колхозчигача — ҳаммаси сойликдаги картада экан.

Юсупбек Туммабоевни чопиқдан чиқарилган карталардаги ғўзаларни бирмабир кўздан кечираётган пайтда учратдик.

— Бу ниҳоллар,— деди у,— эрта-индин янада гуркираб бўйига-бўй қўшади. Парвариш яхши бўлгандан кейин ғўза яхши амал олаберади.

Биз колхозда биринчи бўлиб экишни бошлаб беш иш кунида тамомладик. Лекин кунлар бирдай исиб кетмади. Тупроқнинг чигит тушган қатламида ҳарорат етарли бўлмади. Тез-тез ёғиб турган кучли ёмғирлардан сўнг қатқалоқ пайдо бўлди. Аммо биз бўш келмадик. Мавжуд техникани ишга солдик, колхозчиларни ёппасига далага сафарбар этдик. Турли хил юмшатиш органлари осилган тракторлар икки сменада тўхтовсиз ишлаб турди. Шундай қилиб, тупроқ юзасини пешмапеш юмшатиб, чигитни қайта экишнинг олди олинди. Мана текис қаторлардаги ғўзалар ер бағрини эгаллаб қолди.

Бригада бошлиғи механизаторларнинг жонкуярлиги ҳақида тўлқинланиб гапирди. Дарҳақиқат, улар бўш келишмаяпти. Захкаш ерлар чуқур культивация қилинмоқда.

Бу пешқадам бригада коллективи ўтган йили 42 центнердан «оқ олтин» етиштиришган эди. Бу йилги режалари эса 50 центнер. Шунинг учун улар ҳар гектар ерда ўртача 130 минг туп кўчат қолдиришни мўлжалламоқдалар. Бундан ташқари ариқ четлари, карта атрофларига ҳам чигит экилди. Ягана тезда уюшқоқлик билан ўтказилади.

Элликцентнерчилар ғўзани суғориш агротехникасига жиддий аҳамият беришади. Ўқ ариқлар калта-калта олинади. Зах ерларнинг суви қочирилади.

Бу йил маҳаллий ўғит бериш барвақт бошланади. Шу мақсадда нормадагидан анча кўп озуқа жамғариб қўйилди.

Хўжаликнинг бошқа қатор бригадалари аъзолари ҳам ҳар бир дақиқани ғанимат билиб, экинлар парваришини намунали ўтказишмоқда.

Хўжалик маъмурияти дала шийпонларини қайта ремонтдан чиқарди. Кўчма болалар яслиси ташкил этилган. Колхозчилар дала шийпонларида иссиқ овқат билан таъминланаётир.

Колхозда мутахассис ва тажрибакорлардан иборат кенгаш тузилган. Кенгаш аъзолари бригада, участкаларда бўлишиб, ишнинг сифатини кўздан кечиришмоқда, йўл қўйилган камчиликларни аниқлаб, уни тузатишга амалий ёрдам беришмоқда. Мусобақа шартларини бажаришга муносиб ҳисса қўшаётган илғор колхозчи, сувчи, механизаторнинг ойлигига қўшимча ҳақ тўлаш амалга оширилмоқда.

— Ўтган йили,— дейди бош агроном Мирзақамбар Ҳожимуҳамедов,— агротехника қоидаларига тўла риоя этилмади. Ғўзани парвариш қилиш, суғоришда кўп камчиликларга йўл қўйилди. Бир қатор бригадаларда меҳнат тўғри ташкил этилмади. Ишнинг сифатига эътибор берилмади. Шу сабабли социалистик мажбуриятимизни бажара олмадик.

Ўтган йилги аҳволнинг такрорланмаслиги учун зарур чора ва тадбирларни кўряпмиз. 1115 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган колхозчиларимиз дала ишларини кун сайин кучайтирмоқдалар.

М. ҒОЗИЕВ,

«Тошкент ҳақиқати» мухбири, Янгийўл районидаги Калинин номли колхоз.

ОҚҚЎРҒОН ХАБАРЛАРИ

ЁШЛАР НОҚОРАТУПРОҚ ЗОНАГА

Яқинда областимиз комсомол-ёшларидан бир группаси РСФСРнинг ноқоратупроқ зоналаридаги зарбдор меҳнат участкаларига ишга отланган эдилар. Улар сафида Оққўрғон районидан 9 йигит-қиз бор.

Охунбобоев номли колхоз механизатори Валерий Ибрагимов, «Оққўрғон» совхози ишчиси Солижон Абдуллаев, «Партия XXII съезди» колхози аъзоси Мамарасул Абдусатторов, «Озод» колхозидан Геннадий Тюменовлар қалб амри билан район комсомол комитетига мурожаат қилиб, Россия Федерациясининг ноқоратупроқ зонасига ишга боришларини сўрадилар. Улар айни кунларда ёшларга хос ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

●

ЧОРВАЧИЛИК КОМПЛЕКСИ

«Ленинобод» колхозида 600 бош қорамолга мўлжалланган чорвачилик комплекси қуриш ишлари тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Бунинг учун 1 миллион 700 минг сўмдан зиёд капитал маблағ ажратилган.

Райондаги 20-колхозлараро кўчма механизациялашган колонна қурувчилари бу биноларнинг пойдеворига ўтган йили дастлабки ғиштни қўйишган эди. Улар комплексни шу йилнинг охиригача, яъни муддатидан бир неча ой илгари фойдаланишга топшириш учун ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб меҳнат қилмоқдалар.

●

ЯНГИ УЙЛАР

Район маркази — Оққўрғон посёлкаси йил сайин чирой очиб, гўзаллашиб боряпти. Бу ерда йилига 40—50 оилага мўлжалланган янги турар-жой бинолари қурилиб фойдаланишга топширилмоқда.

«Уёсельхозтехника» район бирлашмаси ишчи ва хизматчилари учун яқинда ана шундай бинолардан бири қуриб берилди. Бирлашма устахоналарининг ёнгинасига жойлашган бу икки қаватли бинога кўчиб кирган 20 оила бинодаги барча қулайликлардан мамнун бўлдилар.

Ҳозир шундай бинолардан яна бири жадал суръатлар билан қурилмоқда.

Б. ЙЎЛДОШЕВ.

ҒАЛАБА районидаги «Коммунизм» совхозининг чорвадорлари янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Ўтган юбилей йилида ферма меҳнат аҳли давлатга 100 тоннадан зиёд гўшт ва 700 тоннага яқин сут маҳсулотлари топшириб ажойиб ғалабага эришган эдилар. Бу йил ферма коллективи бундан ҳам юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқда. Суратда: беда ўрими пайти.

И. Зайниддинов фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН КООПЕРАТОРЛАРИНИНГ ТАЖРИБАСИНИ ЎРГАНМОҚДАЛАР

Мамлакат кооператорлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ аҳолисига савдо хизматини такомиллаштирмоқдалар. Қишлоқ жойларда савдо марказлари барпо этиш, мол сотишнинг илғор усулларини жорий этиш соҳасида Ўзбекистон матлубот кооперацияси муайян тажриба тўплади. «Савдо-сотиқни комплекс рационализациялаш» мавзуига бағишланиб 15 май куни Тошкентда очилган Бутуниттифоқ семинари қатнашчилари шу тажриба билан танишадилар. Семинар ишида республикалар, ўлка ва областлар матлубот союзлари правлениеларининг раҳбарлари, иттифоқдош республикаларнинг партия, совет ходимлари қатнашмоқдалар.

Семинарни Центросоюз раисининг ўринбосари Д. И. Гудков очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков семинар қатнашчиларини табриклади.

Республика матлубот кооперациясининг КПСС XXV съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Савдо-сотиқни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш соҳасидаги иши ҳақида «Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси М. Х. Ҳасанов доклад қилди. Республиканинг кўпгина районларида, деди у, катта-катта савдо марказлари, ихтисослаштирилган турли магазинлар очилмоқда. Бу эса қишлоқ аҳолисининг турмуш маданиятини оширишга кўмаклашади. 1977 йилнинг ўзида Ўзбекистоннинг қишлоқ жойларидаги магазинлар, умумий овқатланиш корхоналари ва омборхоналар саҳни 74 минг квадрат метр миқдорида кўпайди.

Семинар ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. В. Антоненко қатнашмоқдалар.

15 май куни мамлакатнинг барча Иттифоқдош республикаларидан келган кооператорлар Оржоникидзе ва Коммунистик районларидаги бир қанча хўжаликларнинг савдо марказлари билан танишдилар. Семинар программасига мувофиқ улар Андижон, Фарғона ва Самарқанд областларига бориб «Ўзбекбирлашув» савдо корхоналари ишини рационализациялаш тажрибаси билан танишадилар.

(ЎзТАГ).

ОЙНАЧИЛАР АҲДИ

КПСС XXV съезди қарорларини изчиллик билан ҳаётга тадбиқ этаётган Чирчиқ ойна заводининг силикат цехи азаматлари улкан меҳнат муваффақиятларига эришмоқдалар. Ваъдасига вафодорлар 1977 йил сентябрь ойида ўнинчи беш йилликнинг икки йиллик планини адо этган эдилар. Ҳозирги кунларда йилнинг учинчи квартали меҳнат календарида — 1978 йил.

...Юқорида каттакон иккита бункер, уларнинг биридан оқ қум, биридан эса маълум миқдорда сода тушиб, усти ёпиқ 40 метрли транспортёр орқали қабул пунктига қараб кетмоқда. Механик В. Никитин билан суҳбатлашиб пастга тушдик. У йўл-йўлакай ишлаб чиқариш жараёни билан таништириб борди.

— Қабул пунктидаги бункернинг ҳар бирида биттадан шахта бўлиб, улар хомашёнинг пиширув цехида нормал тушишини таъминлаб туради. 9,5 метрли бу печда эса хомашё 1430 даража иссиқда 5—6 минут ичида эриб, силикат парчалари ҳосил бўлади. Унда тайёр бўлган маҳсулот оқиб, совутиш печига ўтади. Бу ерда маҳсулотнинг иссиқлиги 1000—1200 даражага тушади.

— Ўтган йили 53 минг 553 тонна силикат парчаларни истеъмолчиларга жўнатдик,— дейди цех бошлиғи Юрий Кожаев.— Бу мажбуриятдагидан 8570 тонна кўп демакдир.— Бу йил эса москваликларнинг СССР Конституциясининг бир йиллиги байрамигача ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили топшириғини шараф билан бажариш ҳақидаги ташаббусига қўшилиб, йиллик планимизни август ойигача бажарамиз. 7 октябргача 1979 йилнинг биринчи квартали планини ҳам шараф билан адо этамиз.

А. ИБРОҲИМОВ.

ЧОРВАЧИЛИК ВА ДАРОМАД

Ишнинг кўзини билган кадрлар етакчилик қилаётган фермаларда чорвачилик рентабелли соҳага айланиб, катта даромад келтирмоқда. Буни Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози мисолида ҳам кўриш мумкин. Колхоз чорвадорлари ўтган йили 42 минг сўм соф фойда олишга эришдилар. Бу пландагидан 17 минг сўм кўпдир. Бунга энг аввало озуқа базасини мустаҳкамлаш, кадрларни танлаш, тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш туфайли эришилди. Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Турсуной Юнусованинг тажрибаси, айниқса, ибратлидир. У ўн уч йилдан буён ферманинг фахри ҳисобланиб келмоқда. Ўтган йили Турсуной Юнусова ўз боқимидаги 23 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 3841 килограмм, жами 72 тонна сут соғиб олди.

— Бу йилги режаларим янада катта,— дейди илғор сут соғувчи,— ялпи сут маҳсулотини 75 тоннага олиб чиқмоқчиман. Ҳар бир соғин сигирдан кам деганда тўрт минг килограммдан сут соғиб оламан.

Сут-товар фермасида Турсунойнинг издошлари кўп. Полина Цаплина, Анифе Меметова сингари сут соғувчилар ҳам илғорлар сафидан мустаҳкам ўрин олдилар. Ана шу сингари фидокор сут соғувчиларнинг ғайрат-шижоати туфайли ўтган йили 150 бош соғин сигирдан 380 тонна ўрнига 427 тонна сут соғиб олиниб, план 116 процент бажарилган эди.

Маълумки, сигир серсут бўлиб етилиши учун бузоқларни ёшлигидан яхшилаб парвариш қилиш лозим. Шунинг учун ҳам колхозда бу масалага алоҳида эътибор берилади. Ҳозир фермада 328 бош бузоқ бор. Улар уч группага бўлиниб, алоҳида-алоҳида белгиланган рацион асосида парвариш қилинмоқда. Анна Юрьева моҳир бузоқбоқарлардан бири. Унга бириктилган бузоқлар соғлом ва дуркун ўсмоқда. Кунига 650—700 граммга семираётир.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубидан руҳланган чорвадорлар беш йилликнинг зарбдор йилида янги марраларни эгаллаш учун курашмоқдалар. Ҳозир фермада ҳар бир сигирдан ўртача 10—11 литрдан, кунига ҳаммаси бўлиб бир тоннадан зиёд сут соғиб олинмоқда. Бу мўлжалдагидан анча кўпдир.

Яқинда матбуотда бир группа илғор сут соғувчиларнинг ташаббуси ва уларнинг бу йилги марралари эълон қилинди. Колхоз сут-товар фермасининг чорвадорлари ўз ишларини илғорлар тажрибаси ва ташаббуси асосида ташкил этиб, ўзаро социалистик мусобақани кучайтириб юбордилар.

А. ОРИПОВ.

МАРДЛИК ВА ҒОЯВИЙ ЭЪТИҚОД МАНБАИ

ТОШКЕНТ область партия комитетининг пропаганда ва агитация бўлими ҳамда республика ҳарбий комиссариати ўрток Л. И. БРЕЖНЕВнинг «Кичик ер» китобига бағишланган илмий-назарий конференция ўтказдилар.

Конференцияни область партия комитетининг секретари А. М. ХУЖАЕВ кириш сўзи билан очди.

Қуйида ана шу анжуманда сўзга чиққанларнинг нутқларини босаётирмиз.

Тошкент области Коммунистик районида Улуғ Ватан уруши ветеранларидан бир группасига «СССР Қуролли Кучларининг 60 йиллиги» медаллари топширилаётган вақтда кимнинг қаерда жанг қилганлиги тўғрисида ҳам сўз борди.

Табиийки, жавоблар хилма-хил эди: Улар Москвада ё Сталинградда, Курск дугасида ё Днепрда, Берлин ёки Прагэда жанг қилиштан. Шунда ветеранлардан бири йўл қурувчи В. Ф. Фаттохов гапга қўшилиб, алоҳида бир фахр билан: «Мен «Кичик ер»да жанг қилганман» деди. Сўнг яна қўшиб қўйди: «Ҳа, «Кичик ер»дан то Берлингача борганман».

Ана шу учрашувда иштирок этган Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, генерал-полковник С. Е. Белоножко «Кекса солдат ана шу икки «Кичик ер» сўзини нақадар зўр фахр билан тилга олганлигини сўз билан ифодалаш қийин», деди. Ҳа, шундай!

«Кичик ер»да 225 кун давом этган жангда ер ёниб, тошлар буғланиб, металл эриди, бетон ёрилди, аммо, совет кишилари ўз қасамёдларига содиқ қолдилар. Роталаримиз душман батальонлари, батальонларимиз душман полкларининг адабини беришди. 18-армия Ҳарбий Кенгашининг аъзоси Л. И. Брежнев томонидан ёзилган мурожаатга «Кичик ер» жангчилари қон билан имзо чекишган эди. Ана шу хатда бундай дейилган эди:

«Новороссийск шаҳри остонасида душман қўлидан тортиб олинган бир парча ерни биз «Кичик ер» деб атадик. Гарчи, бу ер бир парча бўлса ҳам бизники, совет ери, бу ер теримиз, қонимиз билан суғорилган. Биз бу ерни ҳеч қачон, ҳеч қандай душманга бермаймиз...» Бу — кечаги металлурглар, слесарлар, кончилар, ер ҳайдовчилар, комбайнчилар, отбоқарлар, қурувчилар, дурадгорлар қасами эди. Бу — фашизм газандаларига қарши муқаддас урушга отланиб солдат шинелини кийган халқнинг овози эди.

«Кичик ер»даги жангнинг аҳамияти, бу ерда кўрсатилган мислсиз жасорат Улуғ Ватан уруши тарихига энг ёрқин саҳифа бўлиб ёзилди. Гитлер қўмондонлиги Кавказнинг нефтга бой районларини босиб олиш ҳамда Кавказнинг нариги томонига ўтишга интилиб, бу ерга жуда катта куч тўплаган эди. Ана шу куч билан қақшатқич кураш давомида Гитлернинг ғаллага бой Шимолий Кавказ районларини, нефть ҳамда бошқа турдаги стратегик хомашёни эгаллашдан иборат ёвуз планлари барбод бўлди. Гитлерчилар Волгадаги жангларнинг энг масъулиятли дамларида ҳам Сталинградга Шимолий Кавказдан катта куч ташлашга муваффақ бўла олмади. Кавказ учун жанг давомида Совет Армияси Шимолий ва Шарқий-Жанубий Осиё, Яқин Шарқ мамлакатларига герман империализмининг йўлини тўсиб қўйди ва бу билан ана шу мамлакатларнинг халқларига миллий озодлик курашида ёрдам кўрсатди.

«Кичик ер» китобининг муаллифи Леонид Ильич Брежнев Улуғ Ватан урушининг биринчи кунидан то охирги кунигача фронтларда бўлди. У 1945 йилдаги Ғалаба парадида тўртинчи Украина фронтининг полк комиссари сифатида қатнашди. Ростов-Дон, Туапсе, Керчь учун бўлган шиддатли жанглар, Украинани озод этиш, Румыния, Венгрия, Польша, Чехословакия халқларини фашизм зулмидан халос қилиш учун олиб борилган жангларда ўрток Л. И. Брежнев ўзини йирик партиявий-сиёсий ходим сифатида кўрсатди, ўз сўзи ва шахсий намунаси билан жангчиларни жасоратга ундади. Ана шу фазилатларнинг ҳаммаси «Кичик ер» учун олиб борилган жуда оғир жангда алоҳида куч ва истеъдод билан намоён бўлди. Ўрток Л. И. Брежнев хотиралари худди ана шу ердаги жангу жадаллар ҳақида ҳикоя қилади.

Леонид Ильич Брежневнинг «Кичик ер» китоби мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий, маънавий ва маданий ҳаётида катта воқеа бўлди. Китоб совет кишиларида жуда катта қизиқиш уйғотди. Чет элларда яшовчи кишиларда ҳам зўр таассурот қолдирди. У миллионлаб кишилар учун мислсиз мардлик намунаси, ғоявий чиниқиш дарслиги бўлиб хизмат қилмоқда.

Конференция залида. А. Абалян фотолари.

КОНФЕРЕНЦИЯДА Республика ҳарбий комиссари, генерал-майор С. У. ЭРГАШЕВ доклад қилди.

— Бадиий жиҳатдан ёрқин, мазмунан бой ва кўп қиррали бу асар, — деди у, — тарбиявий, илҳомбахш ва сафарбар қилувчи кучга эга бўлиб, китобхонда жуда катта таассурот қолдиради.

«Кичик ер» китобида социалистик Ватанимиз куч-қудрати, кишиларимизнинг ватанпарварлиги, маънавий дунёси, коммунистик эътиқодларининг мустаҳкамлиги, мислсиз мардлиги ва қаҳрамонлиги ишонарли тарзда очиб берилган. Китобда жамиятимизнинг ташкилотчи ва етакчи кучи бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг роли аниқ ва чуқур акс эттирилган.

Бу китоб ҳозирги ёш коммунистларнинг қандай фазилатларга эга бўлишлари, партия сафларидаги ўртоқларидан қандай хислатларни ўрганишлари лозимлиги ҳақида зўр сабоқ беради. Партиямиз енгилмас партиядир. Негаки, совет халқи деб аталмиш буюк баҳодирдан у ҳамиша куч-қувват олиб туради.

Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» китоби ҳамма учун мўлжалланган китобдир. Ҳарбий қўмондон ундан жанговар ҳаракатларнинг планларини коллектив равишда ишлаб чиқиш бўйича қимматли сабоқ олса, сиёсий ходим кишилар билан сабот билан ишлаш сабоғини олади. Бу китобдаги жуда кўп саҳифалар ва умуман бутун китоб даҳшатли жанглар, душман билан бевосита тўқнашувлар шароитида партиявий-сиёсий ишларни йўлга қўйиш масалаларига бағишланган.

Леонид Ильич қайд қилганидек, «Кичик ер»да амалга оширилган бутун партиявий-сиёсий ишларнинг якуни, унинг натижаси жангчиларнинг саботлилиги бўлди. Чиндан ҳам, уруш йилларида энг ўткир қурол сиёсий ходимлар қўлига топширилган эди. Улар жангчиларни ғоявий жиҳатдан қуроллантириб, Ватанга меҳр-муҳаббат буюк туйғусини мустаҳкамладилар, жангчиларда ўз кучларига бўлган ишончни оширдилар, жасоратга ундадилар.

«Кичик ер» муаллифи партиявий-сиёсий иш форма ва методларининг жуда бой ҳазинасини кўз олдимизда намойиш этиб, партиянинг, барча коммунистларнинг обрўси ана шу серқиррали фаолият натижасида тобора ошиб борганлигини кўрсатади.

«Тарих якка-ёлғизларнинг қаҳрамонона жасоратларини оз билади, дейсизми, лекин, фақат бизнинг улуғ мамлакатимиздагина, фақат бизнинг улуғ партиямиз яловбардорлик қилган совет кишиларигина оммавий қаҳрамонликка қодир эканликларини тасдиқладилар».

Улуғ Ватан уруши йилларида ана шундай бўлган эди! Қалбининг тўрида партия билети ва кандидатлик гувоҳномасини сақлаган энг жасур 3 миллион коммунист жангу жадаллар бўронида мардларча ҳалок бўлди. Аммо худди ўша суронли даврда 5 миллион киши «Жангга коммунист бўлиб киришни хоҳлайман», деб ариза берди. «Кичик ер» муаллифи айтганидек, жанглар шиддатли бўла борган сари, бундай аризалар шунчалар кўп ёзилган.

Ўша йиллари Улуғ Ватанимиз барча миллатларининг вакиллари партия сафларини тўлдирдилар. Улар орасида қуёшли Ўзбекистоннинг шонли солдатлари ҳам бор эди. Улуғ Ватан урушининг турли фронтларига жами 38,6 минг коммунист сафарбар этилди. Фақат 1941 йил июлидан то 1942 йил октябригача 23 минг 860 киши фронтга жўнади. Уларнинг кўпгинаси Кавказ учун бўлган жангларда қатнашди.

Бундан 35 йил муқаддам, 1167-артиллерия полкининг ўт очиш позицияларида, Новороссийскдан 9 километр нарида бизнинг юртдошимиз Мухин 18-армия сиёсий бўлими бошлиғи полковник Л. И. Брежневдан 5275342 номерли партия билети олган эди. Кейинчалик 70-йилларда Л. И. Брежнев ва Мухин ўртоқлар ўзаро хат алмашишди. Бу хатлардаги ҳар бир сатр «Кичик ер» хотирасига бағишланган.

«Кичик ер» китобининг тарбиявий аҳамияти беқиёсдир. Ҳозирда у бутун совет халқи, барча туркистонлик жангчиларнинг, Ўзбекистон меҳнаткашларининг диққат марказида турибди. Қисмлар ва бўлинмаларда, корхоналар, колхоз ва совхозларда, ўқув юртларида, хуллас, ҳамма жойда бу асар муҳокама қилинмоқда, китобхонларнинг конференциялари ўтказилмоқда. Командирлар, сиёсий ходимлар, партия ва комсомол активлари «Кичик ер»нинг жонли қаҳрамонларини қидириб топиб, улар билан учрашмоқдалар.

Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» ва «Тикланиш» хотиралари том маъноси билан ҳаёт ва кураш дарслигидир. Уларда жанговар ҳаракатлар давомида ва тинч шароитда кишилар билан қандай ишлаш, бу иш самарали бўлиши учун нима қилиш, меҳнат унумдорлигини оширишга қандай эришиш, меҳнат ва ҳарбий интизомни қандай мустаҳкамлаш, Совет Қуролли Кучлари жанговар тайёргарлигини, бутун совет халқининг хушёрлигини қандай ошириш тўғрисида бевосита кўрсатмалар берилган.

Командирлар ва сиёсий ходимлар бу китоблардан шахсий составни ўқитиш ва тарбиялаш борасидаги амалий фаолиятларида энг муҳим, кундалик проблемаларга жавоб топадилар. Улар ҳозирдаёқ китобдаги қимматли фикр, маслаҳат ва тавсияларни партиявий-сиёсий иш соҳасида қўлланмоқдалар.

«Кичик ер» китобини қайта-қайта ўқир эканмиз, Ватанимиз билан, жонажон Коммунистик партиямиз билан фахрланиш ҳис-туйғулари яна бир карра бизни қамраб олади. Коммунистик партиямиз ва Совет давлатининг, халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг буюк арбоби, тинчлик ва социал прогресс учун оташин курашчи, изчил марксчи-ленинчи, катта ақл ва қалб эгаси Леонид Ильич Брежневга бўлган меҳр-муҳаббатимиз янада ортади.

«Кичик ер» китобида ҳикоя қилинган воқеалар орқали Ленин типидаги узоқни кўрувчи сиёсий арбоб, ажойиб ташкилотчи ва устознинг, ўзига ниҳоятда талабчан, кишиларга нисбатан ғоят сезгир ва меҳрибон инсоннинг, партия иши, коммунизм идеаллари иши учун тинимсиз курашчи Леонид Ильич Брежневнинг кўп қиррали таланти ва фазилатлари намоён бўлади.

●

МИНБАРДА — 18 армия ветерани М. АБДУЛЛАЕВ.

—Мен учун 1418 кун давом этган Улуғ Ватан уруши ҳақидаги хотираларнинг энг муътабари «Кичик ер» билан бошланган,— дейди у.— Мен хизматим биринчи кунидан то охиригача 18-армияда хизмат қилдим. Унинг сафларида Шимолий Кавказ, Кубань, Тамань ярим ороли, Украина, Польша, Венгрия, Румыния ва Чехословакияни озод қилишда қатнашдим.

...Биз Новороссийск шаҳрининг сўл қирғоғида турардик. Флотимиз устидан вақтинча устунлик қилаётган душманни супуриб ташлаш лозим эди. Шу мақсадда қўмондонлик Қора денгиздан қуруқликдаги икки қишлоққа десант туширишни лозим топди. Мен бу ерда ана шу десант қандай шароитда, қандай қийинчиликлар билан туширилганлиги ҳа-

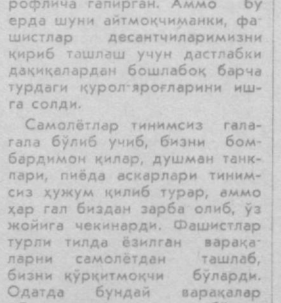

қида батафсил сўзламоқчи эмасман. Ўрток Л. И. Брежнев ўз китобида бу ҳақда атрофлича гапирган. Аммо бу ерда шуни айтмоқчиманки, фашистлар десантчиларимизни қириб ташлаш учун дастлабки дақиқалардан бошлабоқ барча турдаги қурол-яроғларини ишга солди.

Самолётлар тинимсиз гала-гала бўлиб учиб, бизни бомбардимон қилар, душман танклари, пиёда аскарлари тинимсиз ҳужум қилиб турар, аммо ҳар гал биздан зарба олиб, ўз жойига чекинарди. Фашистлар турли тилда ёзилган варақаларни самолётдан ташлаб, бизни қўрқитмоқчи бўларди. Одатда бундай варақалар «Десантчилар, таслим бўлингиз, йўқса, қириб ташлаймиз ёки денгизга ғарқ қилиб юборамиз» деган дўқ-пўписадан иборат бўларди. Биз бунга ўқ ва снарядлар билан жавоб бергач, душман яна қутуриб кетарди.

Ҳар куни ана шундай олишув ўнлаб марта такрорланарди. Душман самолётлари кечалари бизнинг устимиздан учиб, узоқ ёнувчи снарядлар билан атрофни кундузгидай ёритиб, бизни ўққа тутиб турар, самолётлар пастлаб учиб, тўрт-бештадан бомба ташлаб ўтарди.

Бизга озиқ-овқат, қўшимча куч ва қурол-аслаҳа келтириб турадиган кемаларимиз қирғоқдан ўн-ўн икки километр ичкарида, Қора денгиз ичида тўхтар, жангчиларимиз барча юкларни мотоботларга юклаб, қирғоққа чиқарар эдилар. Ана шунда жангчиларимиздан бир нечалари душман снаряд ва миналари остида ҳалок бўларди. Қирғоқдан кемалар олиб келган нарсаларни траншея бўйлаб кечалари елкамизда ташиб, олдинги маррага келтирардик.

20 апрель куни ёдимдан чиқмайди. Шу куни душман катта ҳужум бошлади. У Гитлер туғилган кунда десантчиларни бутунлай қириб ташламоқчи бўлди. Кечаси-ю кундузи давом этган жанглар душман талофоти билан тугади. Бизга қарши бешта пиёда ва битта танк дивизияси қарши турарди. Ҳар куни устимиздан 1500—2500 самолёт учиб, бомба ташларди. Пиёда қисмлар, танклар бизга тинимсиз ҳужум қилиб турарди. Ундан ташқари, офицерлардан тузилган 73-дивизияга душман айниқса кўп умид боғлаганди.

Лекин, фашистлар ҳар қанча уринмасин, жангчиларимиз унга муносиб жавоб бердилар. Совуқ февраль, ёмғирли март ва апрель, жазирама ёз ойларида, хуллас, 225 кун давомида, душманга қарши қақшатқич жанг қилдик.

Ана шу жангларда 18-армия сиёсий бўлими ходимлари бизга руҳий мадад бериб туришди. «Знамя Родины» газетасини қўлма-қўл олиб ўқирдик. Армиямизнинг сиёсий бўлими бошлиғи полковник Л. И. Брежнев Кичик ерда кўп марталаб бўлгани ёдимда. У траншеялар орқали қисмимизга келиб, соғлиғимизни, кайфиятимизни сўрар, қалбимизга йўл топар, ўз суҳбати билан кўнглимизни кўтарарди. Ана шундай суҳбатлардан сўнг жангчиларимиз партия сафига кириш ҳақида ўйлаб қолардилар. Мен ҳам худди шу Кичик ерда Ленин партияси сафига кирдим.

1943 йил 16 сентябрда Новороссийск шаҳри душмандан озод қилинди. Шу куни пойтахт шаҳар Москва Шимолий Кавказ фронти ва Қора денгиз флотининг шавкатли жангчилари шаънига салют берди.

Ўрток Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» хотиралари ўша суронли кунлар ҳақида ёзилган ажойиб китобдир. Биз, Ватан уруши ветеранларида бу китоб жуда катта таассурот қолдирди. «Агар бугунги кунда мендан, сиз урушнинг биринчи кунидан охирги кунигача жанг қилиб бориб, қандай асосий хулоса чиқардингиз, деб сўрашса, мен энди асло уруш бўлмаслиги керак, деб жавоб берган бўлардим». Ўрток Л. И. Брежнев хотираларидаги ана шу сўзлар ҳар бир совет кишисининг ҳис-туйғу ва орзу-ўйларини равшан ифодалайди.

●

СЎЗ ёзувчи, республика Ҳамза мукофотининг лауреати Н. САФАРОВга берилади.

—Бир неча кун муқаддам биз кўп миллатли дўстларимиз оиласида халқимиз учун чексиз қадрли бўлган Ғалаба кунини нишонладик, — дейди у.—Шу куни Ватанимиз озодлиги ва мустақиллигини қақшатқич жангларда ҳимоя қилиб, инсониятни фашизм зулмидан халос этган ҳамма жангчилар шарафига салют берилди.

Буюк ғалабамиз ижодкори улуғ совет халқидир, ғалабамиз илҳомчиси ва ташкилотчиси эса ленинчи Коммунистик партиямиздир. Ўрток Л. И. Брежнев «Кичик ер» деб аталган ажойиб китобида ана шу илҳомбахш куч ҳақида, партиямизнинг бутун ҳаётимиз ва курашимиздаги роли тўғрисида ёрқин ҳикоя қилиб берди. Ҳа, коммунистлар ҳамиша олдинги сафда бордилар, энг мушкул топшириқлар партия аъзолари зиммасига тушди. Сиёсий ходимлар бурч амри билан қўлга автомат олиб жанг қилдилар, бундай намуна минглаб жангчиларимизни мардлик ва жасоратга ундади.

«Кичик ер» уруш ҳақида ёзилган ажойиб хотирагина бўлмай, у инсон тақдири ҳақида ҳам ҳикоя қилади. Кўз олдимизда жангчилар, командирлар, сиёсий ходимларнинг ёрқин қиёфалари, характерлари намоён бўлади. Биз, уруш қатнашчилари, китобни ўқиб, яна бир карра ўша даврни эсга олдик, яна бир карра қайноқ фронт йўлларидан ўтгандек бўлдик. Шахсан мен китобни жуда катта қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Жуда кўп воқеаларнинг манзараси менга янада равшанроқ кўринди. Китоб мени ўқувчи сифатидагина эмас, балки ёзувчи сифатида ҳам тўлқинлантириб юборди. Совет жангчисининг жасорати ҳақида кўплаб асарлар яратилган, бадиий ва ҳужжатли фильмлар яратилган. Аммо, Леонид Ильич Брежневнинг китоби Улуғ Ватан уруши ҳақида яратилган ҳужжатли ва бадиий солномадан алоҳида ўрин эгаллайди. «Кичик ер» ҳимоячиси бошидан кечирган воқеаларни биз ҳам ўз бошимиздан кечиргандек бўлдик. Китобдаги ҳар бир сўз сермаъно, жозибалидир.

Леонид Ильичнинг китобида фақат ўтмиш манзараси, тарихий материалгина эмас, йўқ, унда ҳозирги кунимизнинг нафаси, мазмуни барқ уриб турибди.

Ёзувчи Александр Чаковский «Кичик ер» ва «Тикланиш» хотираларини амалий қўлланма, деб атади. Ҳа, бу китоблар чиндан ҳам амалий қўлланмадир. Уруш йиллари ҳам, тинч кунларимизда ҳам партия ходими ташкилотчи, дўст ва маслаҳатчидир. У халқимиз билан биргаликда коммунизм биносини бунёд этмоқда, олдинги сафда бормоқда. Олдинги сафда бораётган эса ҳамиша сезгир, меҳрибон, дадил, давримиз руҳини яхши англай биладиган, ўз ишига танқидий ёндоша оладиган бўлиши даркор. Л. И. Брежневнинг китоблари худди ана шу ҳақда ёзилгандир. Уларни қайта-қайта ўқиб, партиявий раҳбарлик маҳоратини ўрганиш лозим. Биз, ёзувчилар, порлоқ келажак бунёдкори бўлган буюк халқимиз ҳаётини ҳаққоний, ёрқин ва дадил акс эттиришни ана шу китоблардан ўрганишимиз керак.

— ВАТАНИМИЗ тарихи, унинг инқилобий, жанговар ва меҳнат анъаналари буюк тарбиявий кучга эгадир, — дейди

«Висотстрой» трести комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи ВЛКСМ XVIII съезди делегати А. КНЯЗЕВ. — Комсомолнинг яқиндагина бўлиб ўтган съездида қуйидаги рақамлар келтирилди: 56 миллион йигит-қиз ишчи ва меҳнат жасоратлари маршрутлари бўйлаб ўтиб, 65 минг ёдгорлик, обелиск, хотира белгилари ўрнатдилар. Озод ва тинч яшашдек бахтни қўлга киритган ҳамма кишилар ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳар бир комсомол аъзосининг маънавий бурчи, унинг олийжаноб вазифасидир. Л. И. Брежнев ўз хотираларида ёзганидек, бугун, жанглардан кўп йиллардан кейин ҳам жуда кўп ишларимиз орасида уруш йўлларини босиб ўтган кишиларни ҳамиша ёдга олишимиз даркор.

Леонид Ильич Брежневнинг ана шу хотиралари биз, ёшлар учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган ёрқин ҳужжатдир. «Кичик ер» ва «Тикланиш» китобларининг ҳар бир сатри коммунистик ғоявийлик, актив ҳаётий позицияда туриш, оташин совет ватанпарварлигини тарбиялашда муҳим аҳамиятга эга бўлиб, Буюк Ғалабамизнинг манбаларини чуқур очиб беради. Эндиликда бу асарларни бутун совет ёшлари ўқиб, мутолаа қилмоқдалар. Улар биз учун ҳаракат қўлланмасидир. Шунга эришиш лозимки, ҳар бир йигит-қиз ана шу китоблардан амалий хулосалар чиқариб олсин, кекса авлодларимиз курашган ғояларнинг софлигини кўз қорачиғидек асрасин. Биз, ёшлар ўзимизнинг ана шу бурчимизни, ўз масъулиятимизни яхши тушунамиз, бутун куч-ғайратларимизни коммунизм ишига сарфлаймиз.

●

Минбарда — запасдаги полковник, «Кичик ер» жангларининг қатнашчиси П. К. ИВАНЕНКО.

— БИЗ, уруш ветеранларини, Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» китоби айниқса тўлқинлантириб юборди. Мен китобни ўқиб, жуда ҳаяжонландим. Негаки, автор ҳикоя қилиб берган ўша суронли кунлар ва тунларда мен 18-армия составига кирган 9-алоҳида ўқчилар бригадаси сафларида эдим.

Десант қўшинлари туширишга тайёргарлик арафасида Л. И. Брежнев билан биринчи марта учрашишга муваффақ бўлдим. 18-армия сиёсий бўлимининг бошлиғи Л. И. Брежнев мазкур операцияга тайёргарлик ишларини текшириб кўрар, жангчиларимизнинг эҳтиёжларини суриштириб билиб олар, улар билан суҳбатлар ўтказар, командирлар ҳамда сиёсий ходимлар билан кенгашлар ўтказиб, партия ва комсомол йиғилишларида ҳозир бўларди. Командирлар, партия ва комсомол ташкилотлари сиёсий ходимларнинг фаолияти натижаси ўлароқ, жангчиларимизда ҳужумкорлик руҳи, интизом ва уюшқоқлик кўп даражада мустаҳкамланди. Жангчиларимиз

Новороссийск штурмига яхши тайёргарлик кўрдилар.

«Кичик ер» ҳимоячиларининг мардлиги ва жасорати китобда жуда яхши кўрсатиб берилган. Улар ўчмас хотира қолдиради, совет халқининг буюк жасорати билан фахрланиш ҳиссини туғдиради. Ҳари бир коммунист, сиёсий ходим уни мутолаа қилиб, ўзининг кундалик фаолиятида шонли Совет Армияси партиявий-сиёсий меросининг жуда бой хазинасидан фойдалана олади. Бундай китобни бутун ҳаётини тинчлик учун курашга бағишлаган, бутун дунёда тинчлик ишига чексиз садоқатли бўлган, уруш йўлларида содиқ дўстларидан ажралган кишигина ёзиши мумкин. Л. И. Брежнев худди ана шундай инсондир.

●

«Лаззат» кондитер—ишлаб чиқариш бирлашмасининг механиги, пропагандист Н. К. ПИЛЕВга сўз берилади.

— Ёш коммунист қандай бўлиши керак, у ўзининг партиядаги ўртоқларидан нималарни ўрганиши керак? «Кичик ер» китоби бизни ана шунга ўргатади, — дейди у. — Мен мансуб бўлган авлодга Улуғ Ватан уруши фронтларида жанг қилишга тўғри келмади. Шунинг учун ҳам бу китоб биз, идеология ходимларига ёшлар орасида сиёсий-тарбиявий ишни янада кучайтиришда жуда зарур қўлланмадир. Биз ўша жанговар суронли кунларда яратилган ва ривожлантирилган энг яхши анъаналар — ғоявий эътиқодлилик, Ленин, партия ишига, Ватанга, халққа чексиз садоқат руҳида ишлашга интилмоқдамиз.

«Кичик ер» китоби нашр этилгач, ўзим пропагандист бўлган бошланғич сиёсий мактаб тингловчилари билан алоҳида суҳбат ўтказдим. Тингловчилар орасида Улуғ Ватан уруши қатнашчилари Евдокимов, Галиевлар бор. Улар тингловчиларга ўз жанговар йўллари, қуролдош дўстлари ҳақида, улар оммавий қаҳрамонлиги ҳақида тўлқинланиб ҳикоя қилиб бердилар.

Леонид Ильичнинг тажрибаси ва кўрсатмалари билан бутун партиявий ишнинг таъсирчан методларини эгаллашга, иш услубини такомиллаштиришга, кишилар билан ишнинг кўзини билиб, ижодий ёндошиб ишлашга, ҳамма жойда ўзаро ишонч, ҳурмат ва талабчанлик вазиятини янада қарор топтиришга ўргатади.

— СОВЕТ халқи буюк Ленин режаларини амалга ошира бориб, ўз олий мақсади — коммунистик жамият қуриш йўлида дадил одимлаб бормоқда,— деди **Орджоникидзе район партия комитетининг секретари Д. Ш. ШАРИПОВА.**—Ривожланган социализм шароитида халқнинг бунёдкорлик куч-ғайрати янада ошмоқда, унинг ижодий кучлари барқ уриб ўсмоқда. Социалистик Ватанимиз тобора қудратлироқ бўлиб бормоқда, унинг бутун жаҳон тарихига таъсири кучаймоқда.

Коммунизм қурилиши йўлидаги улуғвор ишлар ленинчи партиямиз, унинг Марказий Комитети, Марказий Комитет Бош секретари Леонид Ильич Брежнев бошлиқ Сиёсий бюро раҳбарлигида амалга оширилмоқда. Л. И. Брежневнинг кўп қиррали ва самарали фаолияти социалистик Ватанга, Ленин партиясига, коммунизм идеалларига хизмат қилишнинг ёрқин намунасидир.

Шунинг учун ҳам Л. И. Брежневнинг китоби барча совет кишиларида зўр қизиқиш уйғотди. Бу китобда халқимизнинг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган оммавий қаҳрамонлигига ажойиб якун ясалган. У шунингдек, партиявий-сиёсий иш тажрибасининг бебаҳо хазинаси, жуда катта илҳомбахш кучга эга бўлган ҳужжатдир. «Кичик ер» жангчиларининг буюк жасорати орқали Леонид Ильич Брежнев халқимизнинг зўр маънавий кучини, унинг мардлиги ва чидамлилигини, жонажон Ватанга, Ленин партиясига, социалистик тузумга меҳр-муҳаббатини ёрқин ифодалаб берди.

●

ПРОПАГАНДИСТЛАР иши мураккаб ва серқиррали ишдир. Уни идеология фронтининг жангчиси, деб бежиз аташмайди.— дейди ўз сўзида **Калинин район пропагандисти** Н. И. ЕГОРОВ. Гарчи бу фронт ҳозирда тинч, бунёдкор фронт саналса ҳам, бу нарса идеология кадрларининг ўзига топширилган иш учун масъулиятини, жавобгарлигини асло сусайтирмайди.

Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» ҳамда «Тикланиш» асарларини ўқир эканмиз, беихтиёр юқоридаги фикр бизни чулғаб олади. Мазкур асарларда кўпгина назарий умумлашмалар, амалий маслаҳатлар борки, улар партия аъзосининг фикр доирасини янада кенгайтиради, ўз иш услубини такомиллаштиришда бевосита мадад беради. Коммунистнинг шахсий намунаси буюк кучдир, унинг иши сўзи билан ҳамиша бир бўлиши даркор.

Пропагандистларимиз ҳам ана шу талабга жавоб берадиган даражада фаолият кўрсатишлари зарур. Улар ўз хизмат ва партиявий бурчларини ўринлатиб бажаришлари, коммунизм учун курашнинг авангардида бўлишлари зарур. Ўрток Л. И. Брежневнинг хотиралари бизни ана шунга ўргатади.

ЛЕНИН ДЕКРЕТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

ДОҲИЙ ДАҲОСИ БИЛАН ЯШНАЁТГАН ЎЛКА

Мамлакатимизда пахтачиликни ривожлантириш тарихига В. И. Ленин 1918 йил 17 майда имзолаган «Туркистонда суғориш ишларига 50 миллион сўм пул ажратиш ва суғориш ишларини ташкил қилиш тўғрисида»ги Декрети зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. Улуғ доҳий мамлакат ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш суръатларини тезлаштиришда суғоришнинг жуда катта аҳамияти бор эканлигини бир неча бор таъкидлаган эди.

Туркистон Улуғ Октябрь социалистик революциясигача чор Россиясининг энг қолоқ, қашшоқ, чекка ўлкаларидан бири ҳисобланарди. У асосан аграр-хом ашё базаси эди. Чоризм ўзининг ярим асрдан кўпроқ ҳукмронлиги даврида Туркистон ўлкасида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш, туб аҳоли турмушини яхшилаш юзасидан ҳеч қандай иш қилмади. Колониал тузум ва бой-феодалларча муносабатлар ҳоким бўлган бу ўлкада меҳнаткаш деҳқонни эксплуатация қилишнинг энг мудҳиш формалари ҳукмрон эди. Ўлканинг сунъий суғоришдан маҳрум бўлган жуда кенг серҳосил ерлари фойдаланилмай қақраб ётарди.

Мирзачўл ҳам ана шуларнинг бири эди. Бу ерда иқлим шароити яхши бўлиши, тупроғи унумли ва Сирдарёдан сув чиқариш қулай бўлишига қарамай асрлар давомида суғорилмади.

1900 йилда давлат кенгаши Мирзачўлда 44 минг десятина ерни суғориш учун магистрал канали қурилишини бошлаш ҳақида қарор қабул қилди. Лекин, канал қурилиши жуда чўзилиб кетди ва у фақат 1913 йилнинг октябрида ишга туширилди ҳамда бор-йўғи 9 минг десятина ерни суғоришга қурби етди.

1911 йилда деҳқончилик министрлиги йирик инженер Георгий Константинович Ризенкампф бошчилигида Мирзачўлда лойиҳа-қидирув партияси ташкил этди. Бу партияга 500 минг десятина бўш ётган ерни суғориш лойиҳасини тузиш топширилди. Бу лойиҳа тугалланди, лекин у чор маъмурияти томонидан ҳатто кўриб чиқилмади ҳам.

Г. К. Ризенкампф ўзининг «Туркистонни суғориш проблемалари» деган капитал китобида чоризм Туркистонда суғориладиган ерларни кўпайтиришга ҳеч қандай эътибор бермаганлигини афсусланиб таъкидлайди, сўнгра шундай деб ёзади: «Октябрь революциясидан кейин Совет ҳукумати Туркистонда суғориш масалаларига катта қизиқиш билан қараётганлигининг гувоҳи бўлдик, шу қизиқиш туфайли бу ишларга нисбатан кўп маблағ ажратилди».

Ҳақиқатан ҳам чоризм вақтида қилинмаган иш Совет ҳокимияти йилларида амалга ошрила бошлади. 1918 йилнинг бошларида Г. К. Ризенкампф, Б. К. Лодигин, В. А. Васильев, В. А. Чаплигин, В. А. Ливановлардан иборат ташаббускор инженерлар группаси Ленинга Туркистонда суғоришни ривожлантириш бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини тақдим этдилар.

1918 йил апрель ойининг охирида Владимир Ильичнинг топшириғи бўйича Халқ Хўжалиги Олий Советида кенгаш ўтказилиб, унда Туркистонда ирригация ишлари плани кўриб чиқилди. Бу план тасдиқланди. Унда Мирзачўлда 500 минг десятина ерни ўзлаштириш, бунинг учун Сирдарёдан сув чиқариш назарда тутилди.

Шу план Ленин томонидан имзо чекилган Халқ Комиссарлари Советининг 1918 йил 17 майдаги тарихий Декретига асос бўлиб хизмат қилди. Декретда Туркистонда ирригация ишлари алоҳида бошқармаси тузиш назарда тутилган эди. Коллегия раиси ва бошқарманинг техник директори қилиб Георгий Константинович Ризенкампф, сиёсий комиссарлар қилиб Андрей Никитский ва Василий Смирновлар тасдиқландилар.

Бу бошқарма кенг миқёсда ташкилотчилик ишларини бошлаб юборди, у барча ирригация лойиҳалари, схемалари, лойиҳа-қидирув материаллари, Туркистон бўйича тупроқ карталари, техник кутубхона ва турли-туман асбоб-ускуналарни йиғишга киришди.

Москвада комплектланган бу бошқарма аппарати 1918 йилнинг охирида барча лойиҳа-қидирув материаллари, кутубхона, машиналар, разведка ва қидирув ишларини олиб бориш учун ускуналар ва асбоб-анжомларини учта темир йўл эшелонига ортиб, Тошкентга жўнатди. Лекин бу эшелонлар фақатгина Самарагача етиб келди. Гражданлар уруши унинг Тошкентга етиб келишига имкон бермади.

Самарада бошқарманинг барча инженер-техник персонали Г. К. Ризенкампф бошчилигида қандайдир тушунмовчилик сабабли қамоққа олинди. Бундан хабар топган В. И. Ленин 1918 йилнинг 6 декабрида Самара губерния ижроия комитети ва Самара фавқулодда комиссиясига телеграмма юбориб, Ризенкампф ва аппарат ходимларини дарҳол озод этиш, агар жуда зарур бўлса уни уй қамоғи ёки меҳмонхонада ҳарбий назорат билан алмаштириш, турмада фақатгина бунинг учун далиллар бўлганларни олиб қолиш, уларнинг исмини телеграф орқали ўзига маълум қилишни тайинлади. Айни вақтда планлар, ҳужжатлар, ва барча буюмларнинг тўла сақланиши учун жавобгар эканликларини таъкидлади. Шундан сўнг қамоққа олинган бошқарманинг барча ходимлари озод қилинди.

Инженер В. А. Ливанов бошчилигидаги бир эшелон Тошкентгача етиб келди. Бу эшелонда келганлар кейинчалик Зарафшон дарёсида Биринчи май тўғони лойиҳасини ва қурилишини амалга оширдилар. Қолган эшелонлар эса Самарадан Москвага қайтиб кетди.

Халқ Комиссарлари Советининг 1918 йилнинг 17 июнидаги қарори билан Туркистон республикасида мелиорация ишларини амалга ошириш учун сув хўжалиги бошқармаси «Турководхоз» ташкил этилди.

В. И. Ленин 1920 йилнинг 13 майида Халқ Комиссарлари Советининг Мирзачўлни суғориш учун 256 миллион сўм маблағ ажратиш ҳақидаги янги қарорига, 1920 йилнинг 2 ва 27 ноябрида ҳукуматнинг Туркистон ва Озарбайжон республикаларида пахтачиликни тиклаш ҳақидаги иккита Декретига имзо чекди.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси хўжалик вайронгарчилиги вақтида ташландиқ ҳолга келган суғориш тармоқларини тиклаш, ирригация ишларини кучайтириш, лойиҳа-қидирув ва илмий-тадқиқот ишларини ташкил этиш ҳамда сув хўжалиги мутахассисларини тайёрлашни кенгайтиришга ёрдам берди.

Ленин Декретлари Ўзбекистонда сув хўжалиги қурилишининг мисли кўрилмаган миқёсда бошланишига асос бўлди. Пахтачилик тез суръатлар билан тиклана бошлади. 1928 йилга келиб етиштирилган пахта миқдори 1913 йилдаги даражадан ошиб кетди. 1932 йилда 800 минг тонна, мамлакат бўйича эса бир миллион тоннадан кўпроқ пахта етиштирилди. Бу пахтани чет элдан харид қилишдан воз кечиш имконини берди.

Бундан кейинги йилларда Коммунистик партия Ўзбекистонда мелиорация ишларига, шу жумладан Мирзачўлни суғоришни кенгайтиришга катта эътибор берди. 1956 йилда Мирзачўлда йирик янги пахтачилик районини ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилинди. Шундан сўнг узунлиги 127 километр ва ҳар секундига 300 куб метр сув ўтказиш қувватига эга бўлган янги Мирзачўл магистрал канали қурилиши бошланди.

Мирзачўлни ўзлаштириш бўйича ишларнинг янги босқичи КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил май Пленумидан сўнг бошланди. Сув хўжалиги қурилиши тарихида биринчи марта Мирзачўлда йирик миқёсда қўриқ ерларни комплекс суғориш ва ўзлаштириш ишларини амалга ошириш бошланди. Унинг территориясида 50 совхоз, шу жумладан 43 та пахтачилик совхози ташкил этилди. Бу хўжаликлар қурилиш ва фойдаланиш давомида мамлакатга 3 миллион тоннадан ортиқ пахта етказиб берди. Пахта етиштиришдан олинган даромад қилинган капитал харажатларни тўла қоплади. Жанубий Мирзачўл канали қурилгандан сўнг секундига 164 куб метр сув ўтказувчи марказий тармоғи барпо этилди. Бу Мирзачўлнинг марказий қисмида 160 минг гектар ерни суғориш имконини берди. Сўнгра каналнинг ўнг ва чап тармоқлари ишга туширилди.

Ҳозирги вақтгача Мирзачўлда 650 километр очиқ каналлар, 5700 километр лоток суғориш тармоқлари, 480 километр босимли сув оқадиган қувурлар, 550 километр босимли суғориш тармоқлари, 700 километр тик ва 15 минг 600 километр ётиқ дренаж қудуқлари қурилди. Мирзачўлда ерларни ўзлаштириш ишлари деярли тугалланиб қолди, яъни Ленин Декретида қўйилган вазифа амалга оширилди.

Ирригация-мелиорация қурилиши билан биргаликда кенг кўламда уй-жой қурилиши ҳам олиб борилди. Бу ерда умумий майдони 2 миллион 700 квадрат метрдан ортиқ турар-жойлар, 34,5 минг ўринли мактаблар, 14,3 минг ўринли мактабгача ёшдаги болалар муассасалари, 940 ўринли касалхоналар, 10,3 минг ўринли кинотеатрлар, 10,2 минг ўринли клублар, кўплаб магазинлар, ошхоналар, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, техникумлар, ҳунар-техника билим юртлари қад кўтарди. Шунингдек Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг филиали ишлаб турипти.

Ўртоқ Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессиясида шундай деди: «Асрлар бўйи одамлар оёғи етмаган қақроқ Мирзачўл эсимизда. Ҳозир шу ерда замонавий шаҳарлар, шинам посёлкалар, кўркам совхозлар барпо этилди. Собиқ Мирзачўл энди социалистик навбаҳорнинг тимсоли бўлиб қолди, насос ёрдамида суғориш, тик ва ёпиқ дренаж ҳамда ирригация қурилиши ва замонавий қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш соҳасидаги фан-техника тараққиётининг бошқа ютуқлари жорий этилиб келган ва жорий этилаётган ҳақиқий лабораторияга айланди. Мирзачўлни комплекс ўзлаштириш тажрибаси ҳозир мамлакатимиздагина кенг жорий этилиб қолмасдан, чет давлатларда ҳам шу тажрибадан фойдаланилмоқда».

Қарши чўли ҳам йирик пахтачилик районига айланмоқда. Бу ерда келажакда 1,3 миллион тонна юксак сифатли ингичка толали пахта етиштириладиган бўлади. 1971—1975 йилларда бу районда 76 минг гектар ер ўзлаштирилди. Бу ерда ҳам Мирзачўлдаги каби шинам уй-жойлар, мактаблар, аҳолига хизмат қилувчи кўпдан-кўп муассасалар қурилмоқда. Жиззах чўлида, Сурхон—Шеробод массивида, Қорақалпоғистонда ҳам янги ерларни ўзлаштириш ишлари кенг кўламда олиб борилялти. Республикада ўзлаштириладиган ерларнинг умумий майдони 3 миллион гектарга етади.

Саккизинчи ва тўққизинчи беш йилликларда республика сув хўжалигини ривожлантиришга 7 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфланди. Ўнинчи беш йилликда ҳам сув хўжалиги ишларининг кенг программаси амалга оширилади. Жумладан, 462 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилади, 500 минг гектар экин майдонининг мелиоратив ҳолати яхшиланади.

Серқуёш Ўзбекистон суғориш ҳақидаги Ленин ғояларининг республикадаги поёнсиз пахта, шоли, ғалла майдонларида, боғлар, узумзорларда мужассамланганлиги билан ҳар қанча фахрланса арзийди. Ҳа, Коммунистик партиянинг кундалик раҳнамолиги туфайли республикамиз қишлоқ хўжалиги тобора гуллаб-яшнамоқда, индустрияси тез суръатлар билан юксаляпти, маданияти али қадамлар билан камол топмоқда.

А. МАМЕДОВ, иқтисод фанлари доктори, профессор.

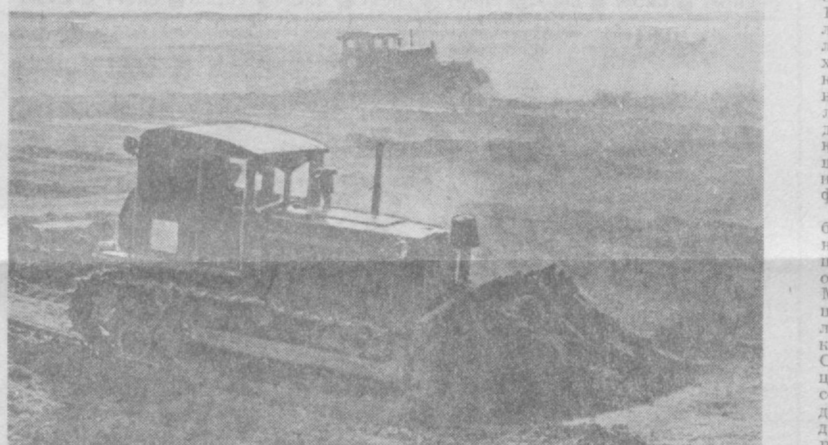

СУРАТЛАРДА: Мирзачўлни ўзлаштириш тарихидан лавҳалар.

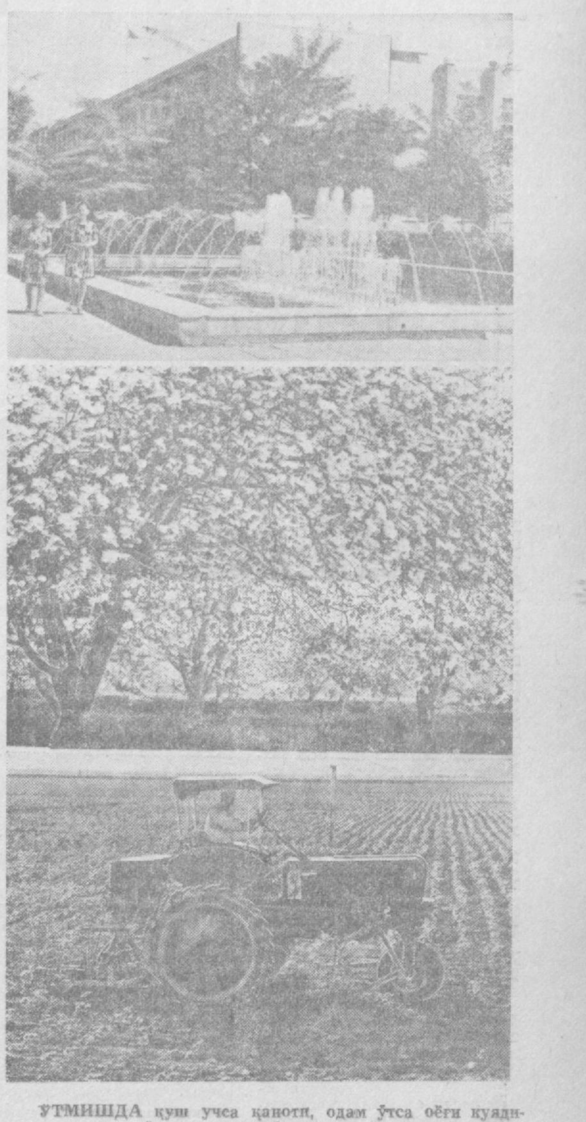

ЎТМИШДА қуш учса қаноти, одам ўтса оёғи куядиган қақроқ чўл эндиликда боғ-роғлар масканига, гулистонга айланди.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ҲАРАКАТНИНГ ЖАНГОВАР ПРОГРАММАСИ

ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

ВЛКСМ XVIII съезди ўз ишини тугаллаганига кўп вақт бўлгани йўқ. Ҳозироқ ёшлар съезд қарорларини ҳаётга тадбиқ этишга, съезд ҳужжатларини ўрганишга киришдилар. Область комсомол комитетининг бўлиб ўтган пленумида ВЛКСМ XVIII съезди якунлари ва КПСС Марказий Комитетининг съездга йўллаган табрикномаси, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Леонид Ильич Брежневнинг нутқидан келиб чиқадиган хулосалар ва вазифалар атрофлича муҳокама қилинди.

Барча совет ёшлари қатори областимиз комсомол ёшлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг ВЛКСМ XVIII съездига йўллаган табрикномасини зўр ҳаяжон билан ўқидилар. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг съездда сўзлаган чуқур мазмунли, илҳомбахш нутқида ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашнинг, комсомолларнинг коммунистик қурилишдаги иштирокини таъминлашнинг аниқ программаси ифодаланди.

Ўша унутилмас кунларда туғилган ишчанлик ва жанговарлик руҳи ҳозир ҳар бир колхоз, совхоз, саноат корхоналари, бунёдкорлик майдонларида сақланиб қолган. Жуда кўп комсомол-ёшлар коллективлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, оширилган социалистик мажбуриятлар олмоқдалар. Масалан, «Узбекхиммаш» заводининг ўзида 150 дан ортиқ йигит-қиз СССР янги Конституциясининг бир йиллиги нишонланадиган кунгача уч йиллик топшириқни адо этишга аҳд қилган. Учта комсомол ёшлар бригадаси эса ВЛКСМнинг 60 йиллик тўйигача ўнинчи беш йиллик топшириғини бажаришдек юксак ва шарафли мажбурият олган.

Областимизда бундай ватанпарварлик ташаббусига қўшилган ёшлар бригадаларининг сони мингдан ортиқдир.

Съезд очилган кунгача мингдан ортиқ йигит ва қизларнинг ярим йиллик планни зиёдаси билан адо этганликлари, ҳозирда бир ярим мингдан кўп ёш ишчининг 1979 йил ҳисобига меҳнат қилаётганлиги ёшларимизнинг юксак марралар учун курашаётганини кўрсатиб турибди.

— Зарбдор қурилишларда жасорат кўрсатиш Ленин комсомолининг жанговар анъанасига айланиб қолди, — деди, пленумда доклад қилган область комсомол комитетининг биринчи секретари Б. С. Камолов. — 1978 йил биринчи кварталининг ўзида областимизнинг мингга яқин ёш кўнгиллилари мамлакатимизнинг йирик зарбдор қурилишларига комсомол йўлланмаси билан жўнадилар. Бекободдаги «Ўзбек магниткаси»ни қуриш ва лойиҳа қувватини тез ўзлаштириш учун кураш комсомол ёшларимизнинг муқаддас вазифасига айланган. Ҳозир қалб даъвати билан йўл олган учта «Металлург» отряди электр билан пўлат эритиш комплексининг навбатдаги қурилишларида ғайрат-шижоат кўрсатмоқда. Уларнинг бир қисми металлург деган шарафли касбни эгаллади. Ўзларининг интернационал бурчларига содиқ 536 комсомол эса ноқоратупроқли зонани ўзлаштиришга жўнаб кетди.

Ҳозир кўплаб йигит-қизлар ана шундай зарбдор участкаларга отланишмоқда. Сибирь ва Узоқ Шарққа қадам ташлаган ВЛКСМ XVIII съезди номли биринчи Бутуниттифоқ зарбдор комсомоллар отряди сафида областимиз вакилларининг бўлиши яна ҳам қувончлидир. Ҳозирда мамлакатимиздаги барча зарбдор участкаларда областимиз комсомол ёшларини учратиш мумкин.

ВЛКСМ XVIII съездида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, фан ва техникани ривожлантириш партия иқтисодий сиёсатининг муҳим томони эканлиги яна бир бор таъкидлаб ўтилди.

Ёш пахтакорлар ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида яна ҳам юксак марраларни кўзлашган. ВЛКСМ XVIII съезди делегатлари—Пискент районидаги 1-«Пискент» совхозидан Дилбар Норматова, Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институти ўқув хўжалигидан Абдураҳим Сулаймонов бошлиқ комсомол ёшлар бригадалари 50 центнерчилик ташаббуси билан чиққан эдилар. Шу кунларда 50 центнерчилик ҳаракати яна ҳам кенг қулоч ёймоқда.

Ленин комсомолининг катта анжуманида серқуёш республикамиз комсомол ташкилотларининг маккажўхоричиликка оталиғи юксак баҳоланди. Бу эса ташаббускор областимиз ёшларининг ғайратини яна ҳам ошириб юборди.

Комсомол ташкилотлари СССР ва Ўзбекистон ССР янги Конституцияларини пропаганда қилишга алоҳида эътибор бермоқда. Комсомол сиёсий маорифи шахобчаларида бу темага бағишлаб машғулотлар ўтказилмоқда. Сиёсий ва иқтисодий ўқув савиясини ошириш барча комсомол ташкилотларининг диққат марказидадир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» ва «Тикланиш» асарларини комсомол ёшлар севиб ўқимоқдалар. Бу китоблар ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялайди, ленинча яшаш ва ишлашга ўргатади.

Съезд ҳужжатларида ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга комплекс ёндашиш лозимлиги алоҳида уқтирилди. Ҳозир область комсомоли сафига 460 минг ёш жипслашган. Бундан буён бошланғич комсомол ташкилотларининг ишини янада яхшилаб бориш диққат марказида бўлмоғи лозим. Шунга эришиш керакки, ҳар бир комсомол коммунизм қурувчиларининг олдинги сафида бўлсин.

Доклад юзасидан музокарада сўзга чиққан Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг сут соғувчиси Ў. Каримова, Чилонзор районидаги 40-мактабнинг ўқувчиси М. Левина, Оҳангарон районидаги Ворошилов номли совхоз комсомол ёшлар бригадасининг бошлиғи Ҳ. Абдураимова, Чирчиқ шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари И. Хожиев, Янгийўл район комсомол комитетининг биринчи секретари О. Ибодов ва бошқалар эришилган ютуқларни тилга олдилар, илғор тажрибаларни кенг омманинг мулкига айлантириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва меҳнат унумдорлигини ошириш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тезкорлик билан жорий этиш юзасидан фикр ва мулоҳазалар билдиришди.

1978 йил ВЛКСМ 60 йиллиги, КПСС XXV съезди, ВЛКСМ XVIII съезди қарорларини ҳаётга тадбиқ этишнинг зарбдор йилидир. Шунинг учун ҳам пойтахт область комсомол ёшлари ҳар соҳада янги чўққилар сари интилмоқдалар.

Пленумда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг иккинчи секретари С. В. Кудрявцев нутқ сўзлади.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Пленум ишида область партия комитетининг бўлим мудири О. З. Зуфаров, ВЛКСМ Марказий Комитетининг масъул ташкилотчиси Б. М. Веретенников иштирок этдилар.

Б. ПЎЛАТОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ
МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг Боннга қилган визити Германия Федератив Республикаси матбуотининг диққат марказида турибди. «Бу визитнинг натижалари, — деб таъкидлайди «Унзере цайт» газетаси, — жаҳоншумул аҳамиятга эгадир. Бонн ҳукумат доиралари ҳам, ГФР демократик жамоатчилиги ҳам бу натижаларни кенг маъқулладилар. Қўшма декларацияда ва СССР билан ГФР ўртасида экономика ҳамда саноат соҳасида узоқ муддатли ҳамкорликни ривожлантириш ва чуқурлаштириш тўғрисидаги битимда баён этилган қоидалар икки томонлама муносабатларнинг янги имкониятлари ва истиқболларидан кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш манфаатлари йўлида фойдаланилади, деб умид бахш этади».

Совет раҳбарининг «ГФРда олиб борган музокаралари ва сўзлаган нутқлари тинчлик сиёсати ва тинч-тотув яшаш принципларини яққол намойиш қилди, деб уқтириб ўтади Чехословакиянинг «Праца» газетаси.

Монголияда чиқадиган «Унэн» газетаси Л. И. Брежневнинг визитини «Халқаро ҳаётдаги энг муҳим воқеалар йилномасида очилган янги порлоқ саҳифа», деб таърифлайди. Бу визит СССР ўтказиб келаётган ленинча ташқи сиёсат изчил сиёсат эканлигини бутун дунёга яна бир марта намойиш этди. Жаҳон халқлари энг муҳим Совет—Ғарбий Германия ҳужжатларининг имзоланишини қизғин табрикламоқдалар. Бу ҳужжатлар бутун инсоният учун жуда катта аҳамиятга эгадир.

Грецияда чиқадиган «Ризоспастис» газетаси қуйидагиларни ёзади: халқаро жамоатчилик Л. И. Брежневнинг Боннга қилган визитига зўр иштиёқ билан қарашга тамомила ҳақлидир. Бунинг боиси шуки, СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг аҳволи Европада кескинликни юмшатиш жараёнини кўп жиҳатдан белгилаб беради.

Германия Демократик Республикасининг газеталари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар Министри А. А. Громиконинг Берлинга қилган расмий дўстона визити якунларига бағишланган материалларни биринчи саҳифаларда босиб чиқардилар. «Нойес дойчланд» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: СССР билан ГДР ўртасида марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принципларига асосланган муносабатларнинг ҳар томонлама ривожланиши СССРда коммунистик қурилиш ва ГДРда ривожланган социализм қурилиши вазифаларини бажаришга ёрдам беради, социализм манфаатларига ва Европада тинчлик ишига хизмат қилади.

Болгариянинг «Земеделско знаме» газетаси Л. И. Брежневнинг «Тикланиш» китобидан навбатдаги қиссаларни босиб чиқарди.

Чехословакиянинг «Руде право» газетаси ЧКП область ташкилотларининг бугун очиладиган конференцияси олдидан қандай тайёргарлик кўрилганлигини ҳикоя қилади. «Бу конференциялар, — деб ёзади газета, — партиянинг XV съездидан буён ўтган икки йилдан кўпроқ вақт ичида коммунистлар бажарган ишларга баҳо беришнинг якунловчи босқичи бўлади».

«Юманите» газетаси Европа иқтисодий ҳамжамияти қишлоқ хўжалик министрлари сессиясининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид нархларини ошириш тўғрисидаги қарорини шарҳлаб, қуйидагиларни уқтириб ўтади: бу қарор деҳқонлар оммасининг тазйиқи билан қабул қилинган бўлса ҳам, уларнинг талабларини тўлатўкис қондиролмайди. «Орор» газетаси озиқ-овқат маҳсулотлари чакана нархларининг кўтарилиши бу қарорни амалга оширишнинг натижаларидан бири бўлиб қолади, деб огоҳлантиради.

Лондон матбуоти Родезиядаги аҳволга доир шарҳларида қўғирчоқ ҳукумат иштирокчилари ўртасида ихтилофлар кучайиб бораётганлиги тўғрисида ёзади. Смит билан унинг иттифоқчилари ўртасидаги ихтилофлар бундан буён ҳам давом этадиган бўлса, ички тартиб тўғрисида улар имзолаган машъум шартнома ҳозирданоқ тамомила асоссиз эканлигини исбот этади, деб қайд қилади «Таймс» газетаси.

Жаҳон матбуоти кўпгина мамлакатларда АҚШнинг нейтрон бомба ишлаб чиқариш режаларига қарши оммавий кампаниялар ўтказилаётганлиги тўғрисида хабар беради, Яқин Шарқдаги аҳволни муҳокама қилади.

(ТАСС).

ЧЕТ МАМЛАКАТЛАРДА

БРЮССЕЛЬ. 1978 йилнинг 1 январида Бельгия аҳолиси 9.837.413 киши бўлган. Бу эса ўтган йилдагига нисбатан 14.111 киши кўпдир.

Матбуотнинг хабарларига кўра, ҳозирги вақтда Бельгияда 5.023.356 хотин-қиз ва 4.814.057 эркак яшамоқда.

ВАШИНГТОН. Рўйхат бюросининг маълумотларига кўра, АҚШ аҳолисининг нуфузи 1977 йилнинг 1 июлида 216,8 миллион киши бўлган.

(ТАСС).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БЕРЛИН. Совет Иттифоқининг буюртмаси билан Штральзунд кемасозлик корхонасида қурилган балиқ овловчи траулерда Совет байроғи кўтарилди. Бу — бу йил қурилган траулерларнинг саккизинчиси.

Шу йил ичида Совет Иттифоқи учун «Атлантик» типидаги яна 12 траулер қуриб берилади.

●

НЬЮ-ИОРК. Американинг Сент-Луис шаҳридаги (Миссури штати) автобус ҳайдовчилар ва механиклардан икки мингга яқин киши иш ташлади. Маъмурлар ишдан бўшатамиз деб таҳдид қилишларига қарамай, иш ташловчилар иш ҳақини ошириш учун курашни давом эттиришга қарор бердилар.

●

МАПУТУ. Зимбабве ватанпарварлари Смит режимининг жазо отрядларига яна зарба бердилар. Улар мамлакатнинг шарқидаги Иньянга районида ирқчиларнинг гарнизонига қарши муваффақиятли операция ўтказдилар. «Зимбабве овози» радиостанциясининг хабар беришича, жазо отрядларининг аскарлари ва техникасига шикаст етказилган. Ҳарбий автомашиналар ва ёнилғи омбори яксон қилинган.

Зимбабве ватанпарварлари ҳозирги вақтда Родезиянинг ҳамма қисмида, шу жумладан Солсбери атроф-теварагида жанг ҳаракатларини давом эттирмоқдалар. Ватанпарвар кучлар бундан бир кун илгари мамлакатнинг шимолидаги Луангва районида ҳарбий базани яксон қилдилар. Бу база Родезия ҳарбийларининг қўшни Мозамбиккa қарши агрессив ҳуружлари учун таянч пункти бўлиб хизмат қилиб келган эди.

(ТАСС).

БИРИНЧИЛАРДАН БИРИ

МУҲИДДИНҚОРИ ЁҚУБОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 80 ЙИЛЛИГИГА

Яша Шўро, яша Шўро!
Сен яшайдирган замон.
Ишчи ўғли, шуҳратингдан,
Балқисин рўйи жаҳон!

Ўзбек совет адабиёти ва санъатининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг ушбу машҳур ашуласи илк бор саҳнада жаранглаганига роппа-роса олтмиш йил бўлди. Ҳа, бундан олтмиш йил муқаддам, яъни 1918 йилнинг биринчи Май байрамида театр саҳнасида ана шу жанговар, революцион қўшиқ қанот қоққан эди. Унинг ижрочиси ўзбек совет музика ва опера санъатининг асосчиларидан бири ҳисобланган Муҳиддинқори Ёқубовдир. Бу машҳур ашула хонанда репуртуаридан умрининг сўнгги кунларигача тушмади, десак янглишмаймиз. Қори Ёқубовнинг номи эндиликда ўзбек профессионал театр, музика, энг муҳими, опера санъатининг тамал тошини қўйганлар, уни шакллантириб камолга етказганлар қаторида тилга олинади. Бинобарин, бу фидоий санъаткор бутун умрини халққа хизмат қилишга бағишлади.

У Маннон Уйғур, Етим Бобожонов сингари улкан санъаткорлар қатори самарали ижодий меҳнат қилди, ўзбек профессионал санъатининг ривожи учун куч ва қобилиятини аямади. Улуғ Ҳамзанинг бу борадаги эзгу ишларини сидқидиллик билан давом эттирди.

Қори Ёқубов ижодий фаолиятининг дастлабки кунлариданоқ инқилобий қўшиқларни куйлади, халқни озод ва эркин кўришни истади. Бунинг объектив сабаблари бор. У Фарғона водийсидаги камбағал оилалардан бирида дунёга келган бўлиб, ҳаётнинг ҳамма жабру ситамларини болалик чоғларидаёқ тотган эди. Устига устак эрта етим қолади, бурда нон учун кишилар эшигида хор-зор бўлади. Ана шу йилларда у бой ва амалдорларнинг кирдикорларини ич-ичигача аниқ ҳамда чуқур кўради, уларга нисбатан қалбида нафрат уйғонади. Камбағал болаларнинг аҳволига ачинади. Буларнинг ҳаммаси ёш Муҳиддин қалбида озод ва ҳур ҳаётга муҳаббат туйғуларини шакллантиради. Мана шундай оғир ва машаққатли ҳаёт унинг онгининг шаклланишига, ҳаётнинг аччиқ-чучуги ва оқ-қорани пайқаб олишига сабаб бўлади. Шу боис у Улуғ Октябрь инқилобини бениҳоя хурсандчилик билан қарши олади. Зеро, Октябрь инқилоби бошқа эзилган меҳнаткашлар сингари унинг тақдирида ҳам муҳим ўзгариш ясайди. У ана шу инқилоб ва Коммунистик партия туфайли ўзининг эзгу ниятига, санъаткор бўлиш орзусига эришади.

Қори Ёқубов онгида революцион руҳнинг барқарор бўлишида унинг Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий билан танишуви ва яқиндан алоқа қилиши муҳим роль ўйнайди. Хонанда репертуаридан Ҳамзанинг «Яша Шўро!», «Уйғон», «Хой, хой, отамиз», «Биз ишчимиз», «Хой ишчилар» каби инқилобий қўшиқлари мустаҳкам ўрин олади. Хусусан, «Яша, Шўро!» ашуласи жуда шуҳрат қозонган эди. Бу қўшиқ Қори Ёқубов ижросида Москвада, Париж ва Берлинда ҳам акс-садо берди. Бу қўшиқ ўша даврда шу қадар оммавийлашиб кетган эдики, гўё озод Туркистон гимнидек янграрди. Революционер шоир Ҳамза қўшиқларининг кенг халқ оммаси ўртасида қанот ёйишида, тингловчилар қалбидан жой олишида, Ҳамза ғояларининг амалга ошишида ана шу бетимсол овоз соҳиби — Муҳиддинқори Ёқубовнинг хизматлари бекиёсдир.

Муҳиддинқори Ёқубов туғма талант эгаси. Унинг овози бекиёс даражада жарангдор, ширали бўлиб, тингловчини сеҳрлаб қўярди. Бирор етук санъаткор бўлиш, социалистик тузумга сидқидилдан хизмат қилиш учун чуқур билим ҳам зарурлигини санъаткор яхши биларди. Шу боис у рус музика маданияти билан яқиндан танишди, ундан ўрганишга жиддий киришди. 1921 йилда Москвада «Мейрхольд» студиясига киради, вокаль класcида таҳсил кўради. Энг муҳими Қори Ёқубов ўзбеклар орасидан биринчи бўлиб, Москва Давлат театр институтининг вокаль бўлимида ўқийди. Бу даврда етук устозлар қўлида дарс олади, рус ва жаҳон музика маданияти билан чуқур танишади Машҳур рус вокалчиларининг тажриба ва маҳоратидан сабоқ олади, ўзининг куйлаш маҳоратини ва техникасини ошириш устида тинмай изланади. Бир қатор рус санъаткорлари, адиблари, композиторлари, давлат арбоблари билан танишади. У Союзлар уйининг колонна залида ашула айтиш бахтига муяссар (1923 йил) бўлади. Бу концертда театр ва музика санъатининг етук намояндалари Н. Обухова, В. Барзов, В. Максимова, В. Цаплина ва бошқалар иштирок этадилар. Муҳими шундаки, бу концертга жаҳон пролетар адабиётининг асосчиси Максим Горький ва драматург, адабиётшунос ҳамда давлат арбоби А. В. Луначарскийлар ҳам ташриф буюрган эдилар. Қори Ёқубовнинг куйлаш санъати, овози Луначарскийга маъқул тушади. Шунинг учун ҳам у Қори Ёқубовни Италияга ўқишга юборишни тавсия этади. Таассуфки, бу улуғ ният амалга ошмай қолади.

Қори Ёқубов пойтахтдан жуда кўп нарса ўрганиб қайтади. Куйлаш маҳоратини, техникасини чуқур ўзлаштиради. Энг муҳими, ўзбек театрларини ҳам рус театрлари даражасига кўтаришни орзу қилади. Бутун ҳаёти давомида ана шу эзгу ният йўлида хизмат қилади. Рус музика маданияти намояндалари ижодини ўрганишга, рус композиторлари ва хонандалари асарларини тарғиб қилишга барча сафдошларини даъват этади.

У ғоят серғайрат, ташаббускор, ташкилотчи эди. Унинг бевосита ташаббуси ва ташкилотчилиги билан биринчи ўзбек этнографик ансамбли (1926 йил Самарқандда) тузилди. Мазкур ансамблда қатнашган созандалар, хонандалар, рақкосалар, ўзбек халқ қўшиқларини, рақс музикаларини тўплаш борасида жуда катта ишлар қилдилар. Уларнинг изланишлари туфайли 600 га яқин халқ қўшиқлари, рақслари тўпланди, У Қўқон, Андижон театрларини ташкил этиш ва мустаҳкамлашда ҳам сидқидилдан хизмат этди. Бу театрларда у Тамарахоним, М. Мирокилов, Х. Носирова, Т. Жалилов, Л. Саримсоқова, Тожизода, К. Яшин сингари санъаткорлар билан ҳамкорликда ишлади. «Ҳалима», «Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун», «Аршин мол-олон», «Лолахон» каби асарларни саҳналаштиришда актив иштирок этди ҳамда ўзи етакчи ролларни ўйнади. Бу роллар камолга етган Қори Ёқубовнинг актёрлик маҳорати янада сайқаллашганлигидан далолат берди.

У ўзбек музика театри ва опера санъатининг асосчиларидан биридир. Москвада очилган ўзбек опера студиясига директор бўлганлиги ҳам фикримиз далилидир. Қори Ёқубов опера санъатига кадрлар тайёрлаш билан бирга ўзи ҳам операларда ҳар хил партияларни маҳорат билан ижро этади. Улуғбек, Маҳмуд Торобий, Науфал, Эртарғин сингари опера қаҳрамонлари борки, улар фақат Қори Ёқубов ижодий биографиясидагина эмас, балки ўзбек операси санъати тарихида ҳам ёрқин образлар сифатида қайд қилинади.

Москвада ўтган (1937 йилда) ўзбек адабиёти ва санъати декадасида у ҳам иштирок этиб, «Фарҳод ва Ширин» операсидаги Ҳисрав партиясини куйлайди. Унинг бу образи москвалик томошабинлар, мутахассислар, санъаткорлар томонидан юксак баҳоланади. Зотан, Москвада ўқиб юрган кезларидаёқ у «Ўзбек Шаляпини» деб ном қозонган эди. Декада кунлари эса ана шу фикр яна бир карра тасдиқланди.

Эндиликда унинг номи билан аталувчи Ўзбекистон Давлат филармониясининг вужудга келишида ҳам бу улкан санъаткорнинг хизматлари катта. У бир неча йиллар давомида мазкур филармониянинг директори сифатида республика қўшиқ, музика ва рақс санъатининг ривожига бемисил ҳисса қўшди. Унинг меҳрибон устоз сифатидаги хизматлари шогирдлари томонидан ҳурмат билан тилга олинади. Бугунги кунда ўзбек совет вокаль, рақс санъатининг жуда кўп вакиллари Қори Ёқубовни устоз сифатида қадрлайдилар.

Ўзбекистон ССР халқ артисти, истеъдодли хонанда ва улкан актёр Муҳиддинқори Ёқубов ўзининг бутун умрини, истеъдод ва маҳоратини ўзбек совет санъатининг равнақига бағишлади. У чинакам инқилобчи, ҳақиқий революцион санъаткор эди. Партия ва ҳукуматимиз, халқимиз Муҳиддинқори Ёқубовнинг ўзбек совет санъатининг тараққиётига қўшган улкан улушларини доимо қадрлаб келди. Унинг 80 йиллик юбилейи кенг нишонланаётганлиги ҳам ана шу фикрнинг ёрқин исботидир. Халқини ўйлаган, унинг тақдири учун курашган санъаткор ҳамиша, ҳар доим халқи қалбида яшайди, Қори Ёқубовнинг умрибоқий ашулалари асрлар давомида авлодлар қалбига муаттарлик таратаберади.

М. ҲАЗРАТҚУЛОВ.

МОҲИР АДИБ ВА ТАРЖИМОН

ФАРЗАНД инсон умрининг давоми, ҳаёт баҳорининг гултожи. У қувноқ оила қучоғида камол топиб, халқ ишига йўлланма олар экан, энг яхши эзгу-ниятлар билан бирор касб соҳиби бўлиб етишади, ватанга хизмат қилади. Эл-юртни эъзозлаб, ўзи ҳам эъзозланади, қалбларга йўл топади. Ёзувчи-таржимонлар қаламидан тўкилган асарлар ҳам муаллифларнинг лазиз фарзанди сифатида гавдаланмасмикан! Худди шундай.

Сами Раҳим ана шундай забардаст таржимонлардан биридир. Ўзбек адабиётида таржима санъатини ривожлантиришда унинг ҳам хизматлари беҳисобдир.

Сами Раҳим туғилганига 50 йил, ижодий фаолиятига 30 йил тўлди. Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётининг ижодий коллективи бугун унинг ярим асрлик юбилейини нишонлайди. Унинг ҳаёт саҳифаси ижодий ютуқлар билан тўлган. Сами ака Тожикистон ССРнинг Конибодом районида туғилди. 1953 йили Ўрта Осиё Давлат Университети филология факультетини тамомлагач, дастлаб ўқитувчи, кейинчалик «Ёш ленинчи», «Тошкент ҳақиқати» газеталарида бўлим мудири ва адабий секретарь бўлиб ишлади. 1959 йилдан бери эса Ғафур Ғулом номли Адабиёт ва Санъат нашриётида катта редактор

ТЎЙХАТ ЎРНИДА

бўлиб хизмат қилмоқда.

Сами Раҳим ўрта мактабда ўқиб юрган чоғларидаёқ назмга қўл урди. Унинг турли темаларда ёзган шеърлари республика газеталарида босилиб турди. Студентлик йилларида қалами ҳар жиҳатдан қайралди. Курсдошлари Саида Зуннунова, Лола Тожиева, Жуманиёз Жабборов, Усмон Жонгитовлар билан бир сафда туриб самарали қалам тебратди.

Сами Раҳим бадиий таржима соҳасида ҳам катта меҳнат қилмоқда. Наср ва назмда қалами қайралган Сами ака таржима санъатини пухта эгаллаб олди. Кўп миллатли мамлакатимиз халқлари адабиётлари дўстлиги ва ҳамкорлиги ҳамда адабий алоқаларини мустаҳкамлашда ўз ҳиссасини қўшмоқда. Ленин Мукофоти Лауреати П. Проскуриннинг «Якун» повести, Ҳожимурод Мугиевнинг «Барк хонимнинг қўғирчоғи», латиш ёзувчиси Анна Саксенинг «Юксалиш», «Тоғда» романлари, К. Станюкевичнинг повесть ва ҳикоялари, Г. Николаеванинг «Йўлдаги курашлар» сингари асарлар Сами Раҳим таржимасида бугунги кунда ўзбек китобхонларнинг мулкига айланиб қолган. Бундан ташқари Л. Самойловнинг «Фаутина», Ладислав Минячконинг «Энгельхенни ўлим чақиради», Фёдор Константиннинг «Ярим тунда юлдуз учади», Тараденкининг «Чегарада», В. Распутиннинг «Омон бўлсам, унутма», «Сўнгги муҳлат», болгар ёзувчиси Е. Бленкетценинг «Жосуслар изидан» сингари романлари ҳамда повестлари ҳам Сами Раҳим таржимасида «Ёш гвардия» ва Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва Санъат нашриётида нашр қилинган.

Бундан ташқари Сами Раҳим тожик ёзувчиси, Рудакий мукофотининг лауреати Жалол Икромийнинг «Ағдарилган тахт» романи ҳамда бошқа бир қанча асарларини маҳорат билан ўзбек тилига таржима қилди.

«Ўзбекфильм» киностудиясида суратга олиниб, намойиш қилинган кўпгина кино асарлари таржимаси ҳам унинг қаламига мансубдир. «Оцеола», «Зося», «Оловли ёшлик», «Дипломли Зозуля», «Соқов ва муҳаббат», «Жиноят қидирув инспектори» сингари кино асарлари шулар жумласидандир.

Сами Раҳим янги-янги бадиий таржималарга қўл урмоқда. Ўз маҳоратини кун сайин ошириб боряпти, қалами қайраляпти.

Унинг қадрдон ҳамкасб дўстлари юбилярга энг яхши истаклар йўллайдилар.

Ашурали АҲМЕДОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Суратда: Прагада ўтказилган жаҳон чемпионатида ғолиб келиб, олтин медаль билан тақдирланган совет хоккейчилари.

И. Уткин ва А. Яковлев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

СОВЕТ ХОККЕЙЧИЛАРИ ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Прагада хоккей бўйича жаҳон чемпионатининг сўнгги кунида олтин ва кумуш ҳамда бронза медаль эгалари аниқланди. Аввалига майдонга учинчи мукофотли ўринга даъвогар бўлган Канада ва Швеция командалари тушишди. 3:2 ҳисобида ғолиб келган Канада хоккейчилари бронза совриндори бўлишди.

Совет спортчиларининг Чехословакия командаси билан бўладиган сўнгги учрашуви олдидан мухлислар ҳам, тренерлар ҳам, мутахассислар ҳам ҳамма вариантларни ҳисоблаб бўлишган эди. СССР терма командаси жаҳон чемпиони бўлиши учун бу ўйинда иккита шайба фарқ билан устун келиши лозим эди. Чехословакия командасини эса дуранг ёки битта шайба фарқ билан мағлубият ҳам қаноатлантирарди.

Шуни айтиш керакки, бу ҳал қилувчи учрашувни совет спортчилари ҳамжиҳатлик билан ўтказдилар. Учала бўлимда муваффақиятга эришган совет хоккейчилари мухлисларни хурсанд этишди. Чехословакия ҳужумчилари В. Третьяк дарвозасига биттадан ортиқ шайба кирита олмадилар. Шундай қилиб 3:1 ҳисобида ғолиб келган совет спортчилари жаҳон ва Европа чемпиони унвонини қўлга киритдилар. Маълумки, Чехословакия командаси билан бўлган биринчи ўйинда командамиз иккита шайба фарқ билан 4:6 ҳисобида енгилган эди. Такрор ўйинда эса иккита шайба фарқ билан устун келди. Яъни икки ўйинда командалар очколарни бўлишиб олишиб, бир-бирлари дарвозаларига тенг 7 тадан шайба киритдилар. Чемпионлик унвонини эса барча учрашувларда киритилган шайбалар нисбати ҳал қилди.

Финал тўртликда командаларнинг якунловчи ўрни қуйидагича бўлди:

Командалар	Ў.	Ш.	О.
СССР	10	61—26	18
ЧССР	10	54—20	18
Канада	10	38—36	10
Швеция	10	39—37	10

ДАЪВОГАРЛАР ЎША, ЎША

Мамлакат футбол чемпионатининг иккинчи лигасида 10 турдан кейин Фрунзенинг «Олға» ва Сирдарёнинг «Янгиер» командалари пешқадамлик қилишмоқда. Агар ўтган йил шу вақтдаги аҳволга назар ташлайдиган бўлсак, ўшанда ҳам бу икки команда турнирда карвонбошилик қилишганлигини кўрамиз. Футбол мутахассислари ва тренерлар ҳамда ишқибозлар назарича бу йил ҳам зонада ғолиблик учун асосий кураш ана шу икки команда ўртасида бўладиганга ўхшайди. Негаки бу командалар ҳали бирон марта ҳам мағлубиятга учрашгани йўқ. Бунинг устига ҳужумкор ўйин кўрсатишмоқда. «Янгиер» 9 ўйинда рақиб дарвозасига 10 та тўп киритиб, ўз дарвозасини эса даҳлсиз қолдирди. «Олға» футболчиларининг тўплар нисбати эса 11—1. Турнир жадвалининг учинчи поғонасини Гулистоннинг «Пахтачи» командаси эгаллаб турибди. В. Десятчиков шогирдлари ҳам бу мавсум яхши ўйин кўрсатишмоқда. Сўнгги турларгача пешқадамлар сафидан ўрин олиб турган Фарғонанинг «Нефтяник» футболчилари ўз майдонларида «Зарафшон» командасига 1:2 ҳисобида ютқазиб қўйишиб, 7 ўринга тушиб қолдилар.

Узоқ танаффусдан сўнг мастерлар сафида яна қатнашаётган Тошкентнинг «Старт» командасининг тажрибасизлиги яққол сезилиб қоляпти. Тошкентликлар 9 учрашувнинг 7 тасини бой беришиб, атиги иккитасини дуранг қила олдилар. Тўплар нисбати эса 1:12. Албатта бундай натижа кўрсатган ҳар қандай команда турнир жадвалининг охирида оқсайди.

РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНЛАРИ

Андижонда бокс бўйича ўтказилган республика шахсий чемпионати ниҳоясига етди. Ғолиблик учун барча областлар ва Қорақалпоғистон Автоном республикасининг 100 дан зиёд «чарм қўлқоп» усталари рингга чиқдилар. 11 вазнда Ўзбекистон чемпиони унвонига муяссар бўлганлар орасида Тошкент шаҳри ва пойтахт области вакиллари ҳам бор. Булар И. Баратохунов, Х. Султонов, А. Султонов (ҳаммаси Тошкентнинг «Буревестник» жамиятидан), спартакчи А. Икромов ҳамда Тошкент области вакили Феликс Лилардир.

ШОХСУПАДА УЧ МАРТА

Теннис бўйича республика шахсий команда чемпионатида тошкентлик Владимир Колесниченко ҳурмат шохсупасига уч марта кўтарилишга муваффақ бўлди. Бу спортчи аввалига эркаклар ўртасида ўтказилган шахсий мусобақада ғолиб келиб, республика чемпиони бўлди. Сўнгра эса эркаклар ўртасида жуфт бўлиб куч синашишда Игорь Шепелов билан бирга биринчи ўринни эгаллади. Р. Алмакаева билан аралаш жуфт бўлиб куч синашишда учинчи марта ҳурмат шохсупасининг энг юқорисидан жой олди.

Умумкоманда ҳисобида ўринлар қуйидагича тақсимланди: «Буревестник», «Динамо», «Локомотив».

[Газетамизнинг навбатдаги сони 18 майда чиқади].

СУД ЗАЛИДАН

ҚИЛМИШ ҚИДИРМИШ

Усмонжон ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ ўз тенгқурлари орасида ажралиб турарди. Лекин у аъло ўқиши, намунали хулқи билан эмас, текин пул топишга ишқибозлиги билан оғизга тушган эди. Ўртоқлари, ўқитувчилари ҳар қанча насиҳат қилишмасин, у ўз билганидан қолмади. 1975 йилнинг қишида Усмонжон Абдуллаев чайқовчиликни авжига чиқарган пайтида қўлга олинди.

Ўшанда эндигина ўн саккиз ёшга тўлган У. Абдуллаевнинг айбига иқрор бўлиб илтижо қилганлиги ҳисобга олиниб икки йил муддат билан халқ хўжалигида мажбурий ишлашга ҳукм қилинган эди.

Лекин Абдуллаев муддатни ўтаб бўлдию, яна ўз «фаолияти»ни бошлаб юборди. Мана энди у яна суд олдида кўз ёши қилиб ўтирибди. Бу сафар чайқовчилик унга қимматга тушди. Октябрь район халқ суди Усмонжон Абдуллаевни беш йил муддатга озодликдан маҳрум қилди. Қилмиш қидирмиш деб шуни айтадилар-да.

И. БЕГМАТОВ,
Октябрь район ички ишлар бўлими тергов бўлинмаси бошлиғи, милиция майори.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚОРБОБОГА ХАТ»

Газетамизнинг 1977 йил 29 декабрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида танқидий мақола эълон қилинган эди. Унда Тошкент районидаги «Ленинград» совхози территориясида жойлашган Абай номли 30-мактаб биноси санитария-гигиена қоидаларига жавоб бермаслиги, синф хоналарининг кичик ва қоронғилиги, водопровод суви, буфетнинг йўқлиги, умуман мактабда ўқув-тарбия ишлари учун етарли шароит яратилмаганлиги танқид қилинган эди.

Район партия комитетининг биринчи секретари Ю. Толиповнинг редакциямизга хабар беришича, мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланган, ҳозир мактабда ўқувчилар ва ўқитувчилар коллективи учун иссиқ овқат ташкил этилган.

Мактабнинг ўқув биноси талабга жавоб бермаётганлиги сабабли, янги замонавий бино қуриш учун ҳозир лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланмоқда.

АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

Ҳозирги кунда шаҳримиздаги 75 та касалхона, 207 та поликлиника, 112 та дорихона ва бошқа медицина объектларида 12 минг олий ва 24 мингдан зиёд ўрта маълумотли мутахассислар хизмат қилишмоқда. Шифохоналар тармоғини кенгайтириш юзасидан кўп ишлар қилинди. Йирик медицина объектлари қуриш ишлари қизғин олиб борилмоқда.

Юнусобод массивида кўп қаватли болалар поликлиникаси, 300 ўринли шифохона, Роза Люксембург номидаги касалхона учун 200 ўринли бино, 15-касалхона учун 130 ўринли неврология ва 1-клиник касалхонанинг хирургия корпуслари қурилабошланди. корпуслари қурила бошланди.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети

9-ПОЛИГРАФЧИЛАР ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1978—1979 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ЛИНОТИПИСТ, ҲАРФ ТЕРУВЧИ, ПЕЧАТНИК ВА МУҚОВАЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

БИЛИМ ЮРТИГА 15—17 ЁШДАГИ 8—10 СИНФНИ ТАМОМЛАГАН ЎҒИЛ ВА ҚИЗ БОЛАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртини тамом қилганлар тўлиқ ўрта маълумот ва ҳунар олганликлари ҳақида диплом оладилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ ИМТИЁЗЛИ ДИПЛОМ БИЛАН ТАМОМЛАГАНЛАР МОСКВА ВА ЛЬВОВ ПОЛИГРАФИЯ ИНСТИТУТЛАРИГА ЎҚИШГА ЮБОРИЛАДИ.

Билим юртида ўқиган муддат узлуксиз меҳнат стажига киради.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртига қабул қилинганлар бепул кийим-бош ва 3 маҳал овқат билан таъминланадилар.

Зарурий ҳолларда ётоқхона билан таъмин қилинадилар.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, мактабдан характеристика, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Чилонзор район, Нурхон кўчаси, 21-уй (6, 7, 9, 11, 13-троллейбуслар ва 2, 3, 4, 34, 50, 54 ва 131-автобусларнинг «Волгоград кўчаси» бекати). Телефонлар: 77-10-56, 77-10-33.

Ўзбекистон ССР савдо министрлигининг

ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ

1978—1979 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ БАҚҚОЛЛИК-КОНДИТЕРЛИК, ГАСТРОНОМИЯ, ГЎШТ-БАЛИҚ, СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ, ГАЗЛАМАЛАР, ТИКУВ БУЮМЛАРИ, ПОЙАФЗАЛЛАР, ТРИКОТАЖ, ГАЛАНТЕРЕЯ, ПАРФЮМЕРИЯ, МАДАНИЙ-МАИШИЙ ВА ХЎЖАЛИК МОЛЛАРИНИНГ ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ СОТУВЧИ, КОНДИТЕР КАССИРЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш — 1 сентябрдан бошланади.

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ВА 2 ЙИЛ.

Билим юртига Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиган 15 дан 20 ёшгача (ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган 23 ёшгача) **бўлган 8, 9, 10 синф ҳажмида маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.**

БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛАРГА «КИЧИК СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ-КОНСУЛЬТАНТ», «СОТУВЧИ-КОНТРОЛЕР-КАССИР» ДЕГАН МАЛАКА УНВОНИ БЕРИЛАДИ.

Ўқувчиларга 32 сўм стипендия берилади, етим қолган болаларга, ота-она қаровисиз қолган болаларга ва Улуғ Ватан урушининг I, II группа инвалидларининг болаларига 41 сўмдан стипендия берилади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳридаги илғор магазинларда: Бош универмаг ва «Гастроном» республика конторасига қарашли йирик магазинларда ўтказилади.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома (асли), туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 3 дона фотосурат, халқ депутатлари совети шаҳар ижроия комитети савдо бўлимининг йўлланмаси (давлат савдо бўлимининг дирекциясидан йўлланма).

Билим юртининг адреси: Тошкент-173, Чилонзор массиви 6, Бобир кўчаси, 3-уй (4, 9, 19-трамвайларнинг «Чўпон ота», 13, 70-автобусларнинг «Медицина тез ёрдам касалхонаси» бекатлари). Телефон — 78-44-30.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9:00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Қачонгача мой ейсан» (фильм-спектакль). 15.00 — Ҳужжатли фильмлар. 15.35 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 16.05 — Б. Шоу ижоди. (биринчи кўрсатув). 16.50 — Туғилганлик ҳақидаги гувоҳномаларда йўқ. (телеочерк). 17.00 — Сиз яратган боғ. 17.30 — Мен — БАМ хўжайиниман. 18.00 — Шеърларни ўқиб. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Фильм концерт. 19.50 — Инсон ва қонун. 20.20 «Голубка» (бадиий фильм, 1-серия). 21.30 — «Вақт». 22.00— Ҳужжатли фильм. 23.00 — Концерт. 23.30 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.05 — Камалак. 18.35 — Яшарган ер. Мирзачўлни ўзлаштириш ҳақидаги ленинча декрет имзоланганлигининг 60 йиллигига бағишланган кўрсатув. 19.00 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Ўзбекистон ўқитувчиларининг V съезди қатнашчилари учун концерт. (ёзилган). 20.30 — Ахборот. 20.50 — Қўшиқ ва рақс. 21.30— «Вақт» (Москва). 22.00 — Георгий Седов (бадиий фильм). 23.20 — Ҳужжатли фильмлар.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00—Ўқув кўрсатуви. 19.30 Телеспектакль. 20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Олий математика. 21.30—Ҳужжатли фильм. 21.45 — Қадимги замон помещиклари И. Ильинский ижросида.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16|V да **Флория Тоска,** 17|V да **Бир актли балетлар,** 18|V да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17|V да **Келинлар қўзғолони,** 18|V да **Рўйхатларда йўқ.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17|V да **Тошкентнинг нозанин маликаси,** 18|V да **Она қизим.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — МОСКВА ДАВЛАТ МУЗ УСТИДА ЦИРК АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Парол: «Зангори нилуфар»** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Парол: «Зангори нилуфар» — «ЧАЙКА» (11.30, 14, 16.15, 18.30, 21.00).

Эгизаклар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ номли, «МОСКВА» (жуфт соатларда).

Шум бола — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Меҳрибонлик — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Мимино — «ФЕСТИВАЛЬ» (20.30).

Меҳрибонлик — «Х И В А» (20.30).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 06906. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг, Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д — 2407.